

BØRNE-TEATER

NR. 77 MAJ 91

AMISSEN

ANMELDELSER OG
BETRAGTNINGER
OMKRING ÅRETS
BØRNE- OG
UNGDOMSTEATER-
FESTIVAL

NORDISK INDSTIK MED
NYT FRA
BØRNETEATERMILJØET
PORTRÆT AF MASKEN
BATIDA I SOVJET
DRAMATIKERPROJEKT
PROGRAM TIL
BØRNETEATERFESTIVA-
LEN I HORSSENS

I VENTEPPOSITION

Den nye teaterlov træder i kraft pr. 1. juni, hvilket også betyder et nyt Teaterråd. I skrivende stund er dette endnu ikke udpeget, og man må frygte, at historien fra sidste udnævnelse vil gentage sig, nemlig at det bliver i 11. time (dengang var det aftenen før skæringsdatoen...) det nye Teaterråd bliver sammensat. Der ved vil man heller ikke denne gang kunne arbejde med en overlappingsperiode, som ville være til stor gavn for de nylvalgte rådsmedlemmer — og teatermiljøet som sådan.

KONTAKTUDVALGET

Men har kulturministeren ikke hastværk i det stykke, så er det nye »Teaterrådets Kontaktudvalg« blevet nedsat. 20 personer, hvis opgave det er »at følge Teaterrådets virksomhed, drøfte dansk teaters situation og afgive udtalelser om principielle forhold til kulturministeren«, som det hedder i kommissoriet. Desuden udpeger Kontaktudvalget to af Teaterrådets fem medlemmer.

Kun udvalgets arbejde og resultater vil vise, om der er tale om en organisatorisk uhåndterlighed eller en engagerende nyskabelse, men at ikke alle er lige glade for kon-

struktionen, fremgår af, at Dansk Skuespillerforbund allerede har meddelt, at man ikke ønsker at indtræde i Kontaktudvalget. Man mener simpelthen, at udvalgets sammensætning er »alt for bred og omfatter repræsentanter fra organisationer, der enten har et meget perifert eller slet intet tilknytningsforhold til de fagområder, som Teaterrådet først og fremmest skal betjene«.

Skuespillerforbundet frygter, at det nye kontaktudvalg bliver en hæmsko for de ellers så velfungerende Teaterråds arbejde, og samtidig føler man, at forbundets forskellige faggrupper »repræsenteres« af uvedkommende grupperinger...

SAMMENSÆTNINGEN

Kontaktudvalget har følgende sammensætning.

Tine Madsen, Sammenslutningen Af Frie Teatre (SAFT)

Leon Feder, Danske Teaterlederes Fællesråd

Mogens Johansen, Foreningen Af Små Teatre

Bent Jacobsen, Dansk Amatør Teater Samvirke (DATS)

Boel Jørgensen, Det Kgl. Teater

Mens politikerne forsøger at strikke et økonomisk fundament sammen til et ikke alt for dyrt kulturliv, må børneteaterområdet — og børnene — pænt vente ...

(Foto: Kurt Johansen fra årets festival i Næstved)

kan sige om den ikke længere helt så nye kulturminister, som på et møde med Børneteater-sammenslutningen ikke ville love hverken guld eller grønne skove, men dog en skrivelse, som fastslår, at *egnsteaterrefusionen* kommer til at ligge omkring de 50%, når egnsteaterudvalget er færdig med sit arbejde. En vigtig melding fra kulturministeriet i forhold til de mange kommuner, som er og har været usikre omkring refusionen på deres egnsteatre.

Desværre var Grethe Rostbøll ikke — trods mange invitationer — til den nylige børne- og ungdomsteaterfestival i Næstved, selvom det kunne have givet hende et smukt — og nødvendigt — indblik i området.

TRÆNGSELSTIDER FORUDE

Og der er stadig intet godt nyt om RBOT — Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater (se forrige nummer af BTA). Trods ihærdig indsats fra mange sider kan amterne ikke blive enige om fortolkningen af deres fælles udspil, og dermed ligger ordningen fortsat i ruiner — med foreløbig seks udmeldelser.

Der er heller ikke godt at berette om den frelsende ekstrabevilling på fem millioner kroner; forstået derhen, at regeringen helt klart betragter det som en engangs-bevilling.

Desuden er Teaterrådet blevet ramt af de generelle spare-runder i kulturministeriet.

Der er derfor næppe tvivl om, at børneteaterområdet og dets støtter må til at mobilisere igen. Det smukke eventyr i dette forår — hvor de af Teaterrådet udsmydte grupper blev reddet af egnsteaterkontrakter og politiske ekstra-bevillinger og de »udvalgte« fik en betragtelig opskrivning af støttebeløbene — er forbi for denne gang.

Så nu skal der gang i klynkeriet igen — selvom man gerne have været det foruden...

konstitueret sig med *Bjarne Thorup* som formand og *Anette Nissen* som næstformand.

En broget flok, nogle med flere kasketter og nogle der, som Skuespillerforbundet fremhæver, unægtelig repræsenterer randområder for Teaterrådets arbejdsfelt. Det ligner faktisk et bureaukratisk forhalingsorgan, set med skumlerøjne. Iøvrigt kan man nikke genkendende til adskillige navne, som i hvert fald ikke er børneteaterområdet uvenligt stemt.

EGNSTEATERREFUSION UÆNDRET?

Og det er nok mere end man

Peter Romer, Teaterteknikerforbundet

Gitte Kath, egnsteatrene

Randi Patterson, Dansk Artistforbund

Emmet Feigenberg, Sammenslutningen af Danske Scenestruktører og Danske Scenografer

Jørgen Hvidtfelt, Danmarks Teaterforeninger

Erik Agergaard, Foreningen Ny Dans

Biba Schwoon, Danske Dramatikeres Forbund

Jan Torp, Børneteatersammenslutningen

Kela Kvam, Teatervidenskabeligt Institut på Kbh. Universitet og Institut for Dramaturgi, Aarhus Universitet

Birgitte Price, Den Jyske Opera & Det Danske Teater

Bjarne Thorup, Statens Teaterskole & Skuespillerskolerne

Anette Nissen, Dansk ITI og Teaterunion & Dansk ASSITEJ

Lotte Romer, Dansk Komponistforening, Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer & Danske Populærautorer

Anne Marie Vessel Schlüter, Operaakademiet og Den kgl. Balletskole

Poul Holm Joensen, Landsdelsscenernes Samarbejdsudvalg & Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab

Kontaktudvalget har iøvrigt

ISSN 0900-0291

UDGIVER:

Teatercentrum i Danmark
Frederiksborggade 20, 3.
1360 København K
Tlf. 33 15 69 00
Telefax 33 13 14 39

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR:

Carsten Jensen

SATS OG MONTAGE:

HP Sats 64 76 34 04

TRYKNING:

Trykcentralen A/S

DISTRIBUTION:

Børneteateravisen udsendes fem gange årligt til alle interesserede. Private abonnenter betaler 75 kr. årligt. Bestilling og afbestilling af abonnement foretages skriftligt til Børneteateravisen/Teatercentrum. Meddelelse om adresseændring, udeblevne numre eller lignende rettes i første omgang til det lokale postkontor.

BØRNETEATERBROCHUREN:

udkommer i forbindelse med Børneteaterfestivalen i april måned. Den sendes ligesom Børneteateravisen til alle daginstitutioner, skoler og andre, der er potentielle aftagere af børneteater.

INDHOLD:

Teaterrådets Kontaktudvalg	Side 2
Projekt for ny børneteaterdramatik	3
Festivalreportage med anmeldelser	4-9
Portræt af Masken - et egnsteater i fremdrift	10
Rejserapport fra en by i Rusland	12
Internationale festivaler i sommer	14
Repertoire-nyt og Små Scener	15
Program for børne- og ungdomsteaterfestivalen i Horsens	16
INDSTIK: Fire sider med nyt fra den nordiske børne- og ungdomsteaterfront	

DEADLINE:

Næste nummer udkommer i starten af september 1991. Deadline for stof er 26. august 1991.

FORSIDEN:

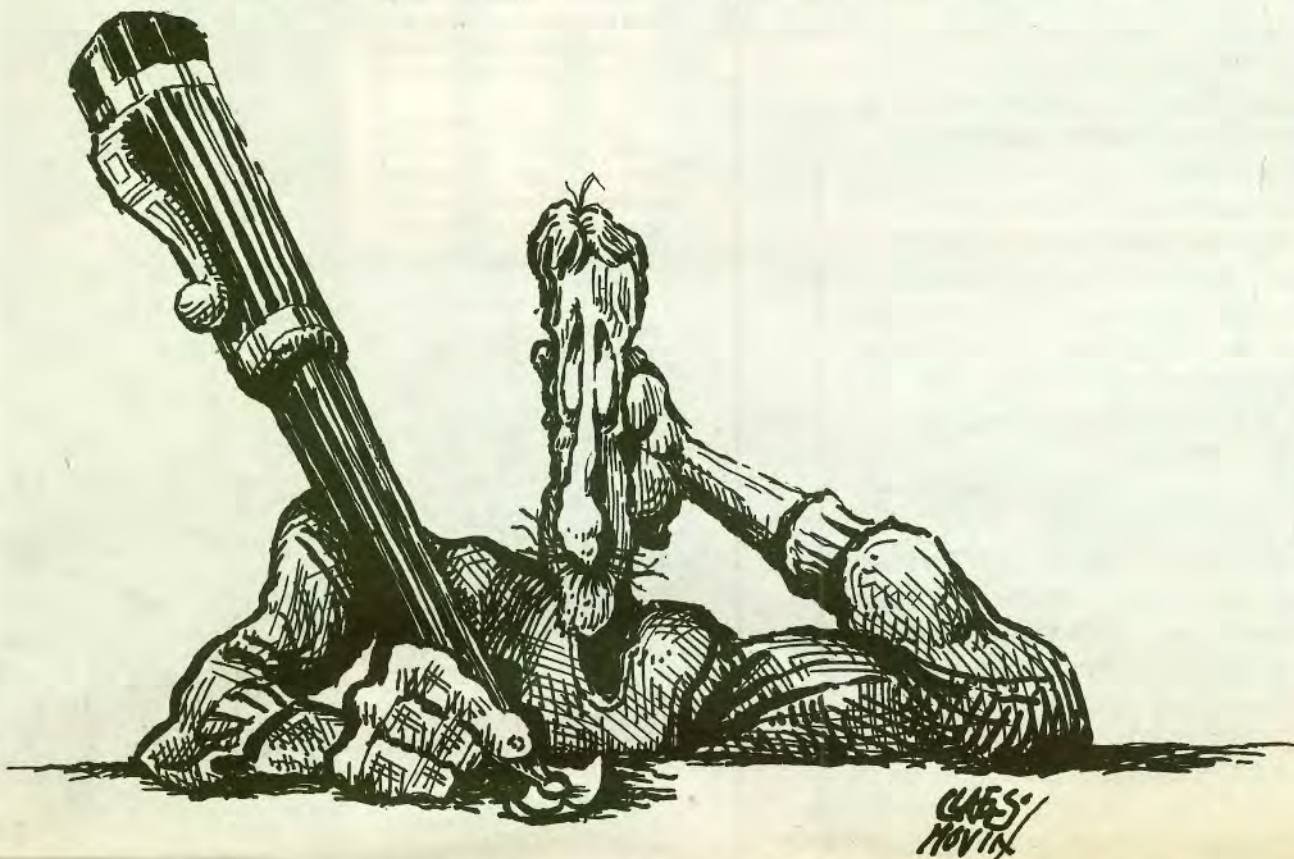
Nogle skuespillere havde næsen (for) langt fremme ved årets børne- og ungdomsteaterfestival i Næstved. (Foto: Kurt Johansen).

REDAKTIONEN ER SLUTTET 22. MAJ

NR. 77 MAJ 1991

BørneTeaterSammenslutningens dramatikerprojekt:

BEDRE BØRNETEATER

Lær at skrive dansk dramatik for børn.
Lær danske børneteaters vilkår at kende og blive god eller bedre til at skrive dramatik for børn.

Overalt i teaterverdenen — i Danmark og i udlandet — råbes der på ny, nutidig dramatik, skrevet af professionelle dramatikere og af så høj kvalitet, at publikum vil føle sig tiltrukket.

Et af børneteaters særkender er et repertoire, der for en stor del består af nye danske stykker. Der er imidlertid meget få professionelle dramatikere og af så høj kvalitet, at publikum vil føle sig tiltrukket.

Der er et stort behov for nye dramatikere, der kan skrive for børn. Mange danske børnebogsforfattere skriver bøger for børn af høj kvalitet. Nogle af dem mangler måske det

kendskab til teater, som ville give dem lyst til at skrive dramatik for børn. Forfattere og dramatikere, der hidtil kun har skrevet for voksne, har måske længe haft lyst til at skrive for børn.

BørneTeaterSammenslutningen vil bringe dramatikere/forfattere sammen med teatre, så de kan lære hinandens vilkår (bedre) at kende. Teatrene får samtidig muligheden for at øge forståelsen og respekten for den professionelle dramatikers vilkår.

BørneTeaterSammenslutningen arrangerer workshops for dramatikere. For at være med skal du indsende en synopsis til et teaterstykke for børn, så den er BTS i hænde senest den 16. september 1991.

Adressen er: Børneteatersammenslutningen, Frederiksborggade 20³, 1360 København K, tlf. 33 32 01 32.

De tænkte bestillere er følgende teatre:

TEATER A — et lille egnsteater med et sammenlagt tilskud under 1 million kroner. Produktionen tænkes spillet stationært på egen scene og opsøgende. 2 (evt. 3) spillere. Den opsøgende version kan ikke ledsages af teknikere. Musik: ved 2 spillere kan evt. musiker ledsage forestillingen — ved 3 spillere båndmusik. Scenograf budgetteres til produktionen, men af hensyn til spillestederne (mørklægning, loftshøjde o.lign.) må scenografien ikke være for kræven-

de. Ønsket målgruppe: 6-10 år (evt. 5-8 år).

TEATER B — understøttet uden egen scene. Har rimelig adgang til spillere (6 — alle behøver dog ikke bruges i den produktion). Da man nu betaler dramatikere og instruktører udefra, har gruppen svært ved at hyre yderligere folk. Scenografien plejer gruppen selv at stå for. Teknisk udstyr findes i rimeligt omfang. Gruppens medlemmer arbejder specielt med det musikalske udtryk og spiller selv flere instrumenter. Gruppen ønsker til denne produktion at satse lidt større end sædvanligt. Ønsket målgruppe: 7-12 år.

TEATER C — driver udelukkende turnévirkksomhed med et tilskud på 1,8 millioner kroner om året. Produktionen skal altså tilpasses skoler, som er teatrets primære kunder. Teatret kan til produktionen bruge 3 skuespillere og 1 musiker (evt. 2, men da må scenografien/teknikken holdes på et begrænset niveau). Til produktionen er der budgetteret med scenograf. Teatret har mulighed for at lægge repertoire lang tid frem og har derfor ikke lagt sig fast på aldersgruppe. Dog er 7. klasse ældste klassetrin.

TEATER D — et velstøttet egnsteater med 2,4 millioner kroner om året. Teatret spiller primært stationært. Der er ansat 5 spillere (3 mandlige og 2 kvindelige) og ingen mulighed for at ansætte flere. Teatret budgetterer med kostumier og scenograf samt eventuelt musiker. Teatret har et rimeligt tek-

nisk udstyr og kan ofte låne af andre teatre, hvis det skulle være nødvendigt. Ønsket målgruppe: 3-8 år.

Tre synopsis vælges af et udvalg af professionelle børneteaterfolk senest 15. oktober 1991. De udvalgte dramatikere vil derefter blive inviteret til et weekend-møde med børneteaterkyndige dramaturger i slutningen af oktober måned.

Dramatikeren arbejder herefter i en 3-måneders periode: november, december, januar med mulighed for dramaturgbistand. Og i yderligere en 3-måneders periode i samarbejde med den til projektet valgte instruktør.

Afslutningen på de 3 projekter udgøres af en workshop med de hidtil implicerede og 3 relevante teatre, hvorefter projekterne præsenteres (f.eks. i en *reading*) for inviterede medlemmer af BørneTeaterSammenslutningen og andre med særlig interesse for dramatik for børn.

Undervejs lægges der stor vægt på læreprocessen og mødet med fagfolk. Og hele projektet afsluttes med en rapport. De implicerede dramatikere og andre fagfolk aflønnes efter BTS' overenskomster med de relevante faglige organisationer. Dramatikere vil kunne sælge deres stykke til interesserede teatre på normale betingelser.

BørneTeaterSammenslutningen
v/ Anders Ramberg
og Biba Schwoon

FIOLEN BLEV EGNSTEATER

Så lykkedes det for Fiolteatret at opnå egnsteaterstatus i København — efter først at have gået så grueligt meget igennem:

Smidt ud af Den Storkøbenhavnske Landsdelsscene og siden frasagt støtte via teaterlovparagrafferne af Teaterrådet — og i tilgift en betragtelig og voksende gæld.

Men pr. 1. januar 1992 kan Fiolteatret skrive egnsteater på visitkortet, og den økonomiske usikkerhed afløses af en 2,5 millioners årlig støtte. Frem til skæringsdatoen vil Teaterrådet via gældssanering og »afviklingsstøtte« holde liv i Fiolen.

Med de mange eksisterende planer om at forvandle en del af Kødbyen og Halmtorvet — tæt ved Københavns Hovedbanegård, hvor også Fiolteatret som bekendt har til huse — til et grønt og aktivt kulturcentrum, kan og vil Fiolteatret også få en mere aktiv og engageret rolle i såvel lokal- som kulturliv.

Teatret barsler iøvrigt allerede med planer om en mammutopsætning som efterfølger til den store succes, »Balladen om Vesterbro«, men vil iøvrigt fortsætte både med eksperimenterende og opsøgende teater.

Med egnsteater-status følger også forpligtelser til at indgå som en aktiv del af det lokale kulturliv, men det bliver det mindste problem for Fiolteatret, der altid har været at finde i politiske debatter, kulturuger, byfornyelsesdiskussioner m.m.

HÅBETS PRIS

I pinsen uddelte Institut for Folkeligt Teater sin »Håbets pris« for 3. gang. Den gik i år til grundlæggeren af Institut for Dramaturgi ved Aarhus Universitet, *Tage Hind*, hvis arbejde og hele indsats har haft stor betydning for dansk teater. Han har markeret sig kraftigt gennem undervisning, forskning, foredrag og egentligt teaterarbejde i form af dramatik, instruktørarbejde m.m.

Som de foregående år ledsages »Håbets pris« af en hel del ære samt en »personlig maske«, lavet af Klaus Tams fra Dappertutto Mask-Research.

Institut for Folkeligt Teater har i dag 16 teatre og institutionsmedlemmer og 65 enkeltmedlemmer, og arbejder ifølge sine statutter for en levendegørelse af den folkelige kunst og mod kunstens rolle som pacificerende konsum...

LEGAT TIL INSTRUKTØR

Bestyrelsen for *Per Knutzons og Lulu Zieglers Mindelegat* har tildelt instruktøren *Staffan Holm* årets legat, der er på 5000 kroner.

Staffan Holm er svensk, men fastboende i Danmark og uddannet fra Statens Teaterskole i 1989. Han har senest haft succes med bl.a. »Døds-karusellen« på Bådteatret og »Lang dags rejse mod nat« på Odense Teater.

TEATERGRUPPE SØGES!

Levnedsmiddelstyrelsen har som led i sin informationsvirksomhed bl.a. brug for børneteater-mediet for at formidle budskabet om sunde kostvaner. Derfor søger man en teatergruppe, der vil indgå i et samarbejde om et oplysende stykke. Forestillingen skal desuden ledsages af en lille informativ billedbog, som børnene kan få med hjem efter forestillingen.

Levnedsmiddelstyrelsen vil købe manuskript og dække »etableringsomkostninger« i forbindelse med forestillingens tilblivelse.

Målgruppen er børnehaverbørn og børn i børnehaveklasse, dvs. aldersgruppen 3-7 år, og man håber, at en forestilling kan være færdig i tilknytning til Levnedsmiddelstyrelsens planlagte fedt-kampagne i ugerne 43-45. Men iøvrigt er det planen, at den færdige forestilling også skal vises i 1992.

INFORMATIONSPROJEKT STOPPET

»Magasinet BØRN«, som Det Tværministerielle Børneudvalg startede udgivelsen af i februar 1990, har lidt bladdøden. Efter seks numre har en brugerundersøgelse vist, at nok er behovet for information og erfaringsformidling omkring børns liv og kultur til stede, men magasinet formåede ikke at appellere til en bredere kreds af læsere - dvs. en økonomisk bæredygtig abonnementsgruppe.

De implicerede ministerier — Kultur-, Social- og Undervisningsministeriet — har derfor besluttet at stoppe projektet, hvis erklærede formål var at formidle ny viden og information på tværs af diverse faggrænser.

Dermed fulgte »Magasinet BØRN« altså i sørgeranden på bl.a. »Bixen« — og det kan så konstateres, at børns kultur har fået et talerør mindre.

FESTIVAL

Dette nummer af BTA står i høj grad i den nys overstående børne- og ungdomsteater-festivals tegn, idet de følgende seks sider er viet betragtninger og anmeldelser.

Det var Næstved og det sydsjællandske, der var vært, og mens vejrguderne gjorde det i sne og sol, sørgede de mange teatergrupper for de kunstneriske indslag. Desværre blev festivalen ramt af adskillige aflyste premiereforestillinger i ugens og weekendens løb, men mange af disse grupper har allerede givet tilsagn om istedet at komme til efteråret og spille forestillingerne på de berørte skoler og institutioner. En ganske smuk gestus.

Teaterfestivalen er en manifestation af dansk børne- og ungdomsteaters formåen, men de engelske og svenske gæstespil forlenede mammut-begivenheden med et velkomment internationalt præg, tillige med de 12 nationer og fire kontinenter, der var repræsenteret.

Forud for weekend-arrangementets organiserede kaos blev årets brugerkonference afviklet. En lokal 5. klasse gav med deres anmeldelse af Artibus-forestillingen, »Skygger af Gud«, oplægget til deltagernes paneldiskussion om oplevelsespotentialer.

Oplægsholder var bl.a. dagbladet Politikens børne-teateranmelder, *Beth Juncker*, som på de følgende sider i refleksioner og anmeldelser kommenterer dansk børneteater netop nu. Hun bliver sekunderet af *Randi K. Pedersen*, der har været teateranmelder på det hedengangne dagblad Land og Folk.

De to er erfarne kommentatorer i det danske børneteaterlandskab og har hvæstet pennene til ære for BTA's læsere...

Følgende forestillinger anmeldes:

Randi K. Pedersen:

Alf Dukketeater: Vindenes Hus
Fabula: Skovens hemmelighed
De Røde Heste: Trolldommandens datter
Baggårdsteatret: Hjerterfri
Artibus: Aben
Fair Play: Hulen under bordet
Corona Danseteater: Dans Tolo
Møllen: Amerika eksisterer ikke
Comedievognen: Du bliver også gammel
Jako•Bole Teatret: To sider af samme sag
Kabugi: Sæt dit ur i stå
Den Jyske Undergrund: Bord dæk dig
Teaterklanen: På den anden side

Beth Juncker:

Turnus: Man brænder da hekse
Baggårdsteatret: Hjerterfri
Banden: Uden navn eller
Den musikalske kamel
Masken: Ragnarok
Mariehønen: Den lille heks
Comedievognen: Baby, Baby
Møllen: Ruth Jensen
Paraplyteatret: Trafiklys gælder ikke for ænder

Mangler respekten for tilskuerne, gøres ungerne til gidsler for voksnes teatergalskab

Af Randi K. Pedersen

Endnu en børneteaterfestival er overstået, overlevet og forbi. Den 21. i rækken, som ud fra en helhedsbetragtning ikke var specielt opsigtsvækkende uden heller at være særligt dårlig. — Blot lidt bleg og blodfattig og præget af mangelen på nye udspil.

Til gengæld har det sat sig synligt positive spor, at det rene cirkusgøg — genrens kvaliteter ufortalte — ikke længere gouteres som værende en naturlig del af teatret som kunstart.

Som det også kan læses andetsteds i bladet, var der både fremragende og katastrofalt ringe oplevelser at hente blandt forestillingerne i Næstved. Men også på denne plads skal det samtidig nævnes, at der er grund til at hæfte sig ved det store antal premiere-afbud — efter sigende 35 — som en kraftigt medvirkende årsag til den lidt matte festivalstemning.

Alligevel viser det sig efter et par dages forløb at være helt andre indtryk end de nævnte, der hænger ved i hukommelsen. Gamle, uløste modsætninger trives fortsat med noget nær ufattelig grokraft. Trods en oprigtig og — gennem nedsettelsen af det interne kvalitetsudvalg — konkret udmøntet vilje til at forbedre tilbudene til børnepublikummet, synes målet ikke at komme spor nærmere — næsten tværtimod.

I hvert fald ikke, hvis man

BØRNETE

betrakter det danske børneteater som en mere eller mindre veldefineret kulturel enhed. Og ikke kun pejler efter de få, lysende stjerner i det samlede billede, når der skal tages bestik.

SERIØST ELLER EJ

Hovedproblemet, sådan som det uden videre er synligt på de kunstneriske resultater — eller netop mangelen på samme — er det evigt tilbagevendende spørgsmål om *seriøsiteten* i foretagendet. Altså, om personer bag en børneforestilling har valgt den af lyst eller nød. Og hvis svaret på det første spørgsmål er »ja«, hvilken lyst er der så tale om. Er det en til fordel for ungerne eller kun de voksne selv.

I alt for mange forestillinger er man som voksen tilskuer desværre slet ikke i tvivl. Det er det sidste.

Jeg har skrevet det før og gør det gerne igen. Det er *fatalt* for børneteateret som genre, for dets udvikling og fremtid, at mange, nye teaterfolk tror, at en børneforestilling er det simpleste sted at starte. Det er

det overhovedet ikke — og slet ikke, når man er så godt som forudsætningsløs, hvilket vil sige uden uddannelse og professionel erfaring.

En sådan indstilling må i bedste fald og med stor velvilje kaldes naiv, i værste fald er det faglig kynisme — slet og ret.

BAGDØR TIL VOKSENTEATRET

Det er desværre forståeligt, at børneteateret tit betragtes som en nem og nærliggende bagdør til voksenteatret. Eller i hvert fald som en brugbar adgang til at kunne smykke sig med den eftertragtede titel »skuespiller«. Der er simpelthen købere til skidt, det er problemet.

Muligvis kun en enkelt gang samme sted og forhåbentlig ikke så ofte, men åbenbart tilstrækkeligt mange kunder i butikken til, at det fortsat er attraktivt at prøve sig frem ad den vej med børnene som forsøgskaniner.

Eller som små gidsler for glade, voksne amatørers ubændige udfoldelsestrang. For nu at udtrykke det helt

TEATRETS SMÅ GIDSLE

præcist og uden formildende omstændigheder. De er faktisk også vanskelige at få øje på i betragtning af, at mangelen på respekt rammer børn, der måske sjældent får et teater tilbud.

Det er nu engang langt fra tilstrækkeligt til at skabe børneteater af kunstnerisk forsvarelig kvalitet, at man finder børn søde og iøvrigt er vild og blodig efter at stå på en scene. Der skal helt andre boller på suppen i retning af evner, træning, metode og helt elementære viden om teater og pædagogik.

Findes der så tilmed lidt holdning og målsætning bag arbejdet — udover selv at komme videre i teaterhierarkiet — begynder man at kunne tage indsatsen i en børneforestilling alvorligt. Men er sådanne, fundamentale forudsætninger for at spille teater for børn ikke så nogenlunde til stede, skal man lade være. For ét er sikkert. Det er ungerne, der kommer til at betale omkostningerne ved voksnes drømme og ambitioner i form af kedsomhed i øjeblikket og

en mistillid til teatret fremover som et sted for fine oplevelser. Og det er sågu da hverken anstændigt eller ønskværdigt.

GLADE FORESTILLINGER

Men hvad så. Det er nemt nok at kritisere, men hvordan undgå dette overbud af underlødige forestillinger på det friemarked. Børneteatersammenlutningens prisværdige forsøg på at luge ud i det værste skarn er tilsyneladende ikke tilstrækkeligt effektivt. Forbyde det halv- eller hårdhjertede hverken kan eller skal man efter min mening.

For det første kunne der ryge nogle guldkorn med i købet. For det andet bør der rent principielt være noget for de købere, der blæser på kvaliteten, blot de kan erhverve sig en såkaldt »glad« — læs indholdslos — børneforestilling. Selvfølgelig helst for en billig penge, for den manglende respekt for børnepublikummet findes skam også hos de voksne brugere.

Om tilskuerne så bliver lige

så »glade« som dem, der vælger på deres vegne, må det være en erfaren medkigger tilladt at tvivle på. Børn er gudskelov ofte ligeså skånselsløst og åbenmundet kritiske, som de kan være fordomsfulde. De er sjældent til fars for fusk. Det er blandt andet derfor, nogle teaterfolk aldrig bliver trætte af at spille for børn.

Men skal kvaliteten i børneteateret højnes generelt, er det nok gulerødderne — altså motiverende tilskud — der skal på bordet. Og det i en størrelsesorden, der først og fremmest gør det muligt at tilgodese det skrigende behov for mere efteruddannelse også hos erfarne børneteaterfolk.

UFARLIGT OG UNDERHOLDENDE

Et af de iøjnefaldende problemer, vurderet på baggrund af årets Børneteaterfestival, er nemlig det svage kvalitative modspil fra den seriøse del af børneteatrene over for charletanieret.

Et kunstnerisk stærkt udspil, hvor form og indhold

tager synligt afsæt i en indre nødvendighed og vælger sit eget, originale udtryk, ville være det stærkest tænkelige argument i diskussionen om kvalitet og udvikling i det danske børneteater. Desværre kan man have sine betænkeligheder med hensyn til, om et sådant børneteater for tiden kan (gen)etableres i større omfang.

At det i høj grad er et spørgsmål om kroner og ører, det ved vi. Men er det også et holdningsmæssigt skift, der er ved at aftegne sig.

Tendenserne på årets Børneteaterfestival gik klart i retning af det ufarlige og underholdende. En hyldest til det hollandske børneteater i forrige nummer af dette blad, fremsat af en teateradministrator, virkede heller ikke ligefrem betryggende som sammenligningsgrundlag for et bedre, dansk børneteater.

Det er i hvert fald svært for mig at se den højere logik i at overlade ryet som »Verdens bedste børneteater« til nogle teaterfolk, som mener, at børneteater skal være for voksne.

Som tilsyneladende slet ikke lavede egentlige børne- men derimod ungdomsforestillinger, og som forøvrigt ikke lod til at mene, at børn udgør en særlig målgruppe, som fortjener deres eget teater skabt på deres præmisser.

KRAV OM GRUNDLÆGGENDE UDDANNELSE

Der er ikke noget mærkeligt i, at de mangeartede kriser, der på kryds og tværs rumsterer i disse år, også sætter deres præg på det danske børneteater. Faktisk ville der være mere grund til bekymring, hvis det ikke var tilfældet. Problemet er blot, at man, mere end det er tilfældet, kunne ønske sig kriserne analyseret og fortolket og sat på kunstneriske formler. Hvor det nu i mange tilfælde ser ud til, at teatrene giver op over for den lokale og globale kompleksitet og derfor selv bliver krisernes ofre.

Netop af den grund må der igen og igen stilles krav om langt bedre forhold for det opsøgende børne- og ung-

domsteater end det, den reviderede teaterlov giver plads til. Det er en kilde til stadig undren, hvordan den ene halvdel af dansk teater uden nævneværdig modstand har kunnet finde sig i en revision, der kun reviderede den billige ende af loven, mens den dyre som sædvanlig forblev urørlig. Eller at kunstnerisk frihed kun gælder for chefer på institutionsteatre, mens grupperne i hobetal skal have forhåndsgodkendt synopsis og manuskripter for at få støtte.

Først og allermest vigtigt er det, at man nu får etableret en grundlæggende uddannelse for børneteaterområdet i naturlig sammenhæng med voksteatrets. Kun ad den vej sikres det danske børneteater en fremtid og en udvikling, der fortsat gør det værdigt til titlen »Verdens bedste«.

Samtidig kunne Danmark blive pioner på uddannelsesområdet, ligesom vi har været det på forestillingerne. Det ville da være flot.

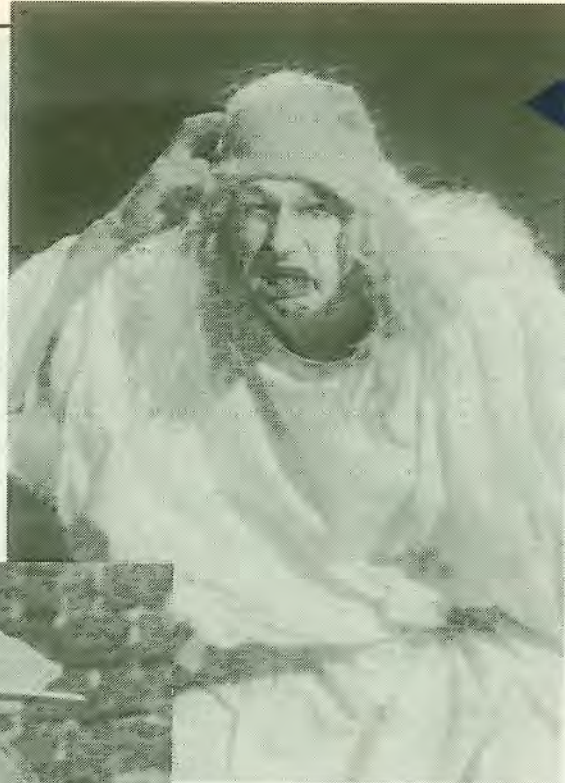

FRA NÆSTVED

RANDI K. PEDERSEN

Alf Dukketeater: »Vindenes Hus«

Baggårdsteatret: »Hjerterfri«

Jako•Bole Teatret

DEN BLØDE

Årets Børneteaterfestival bekræftede tendensen til at erstatte holdning med underholdning

Af Randi K. Pedersen

Måske er det et krav fra kunsterne. Måske foretrækker folkeskolelærere, pædagoger og bibliotekarer det nemme og let glemte teater. Den slags, der hverken kræver forberedelse, stillingtagen eller eftersnak med børnene.

Urimelige produktionsvilkår er også altid anvendelige som forsvarsværker, når kritikken skyder med skarpt. Og det må den nødvendigvis gøre efter Børne- og ungdomsteaterfestivalen 1991 i Næstved, der mest markerede sig som den bløde mellemvare.

De senere års tendens til at undgå det kontroversielle er åbenbart langt fra et overstået stadium. Netop i år - på den 21. festival - var dette særligt bekymrende, fordi programmet i påfaldende grad var præget af gamle, rutinerede kræfter indenfor børne- og ungdomsteatret.

Man oplevede således savnet af noget vildt og eksperimenterende som en oplagt svaghed i udbuddet af forestillinger. Selvom erfaringer fra tidligere på den anden side ikke tyder på, at festivalen nødvendigvis var faldet meget anderledes ud, hvis antallet af unge grupper havde været større. Snarere tværtimod, hvis man skal pejle efter den ekstremt tuttenuttede stil, nogle af de nyere grupper tilsyneladende finder attraktiv.

UDSTYRSNUMRE

Der, hvor man fortsat møder de stærkeste udspil - både

tematisk og dramatisk - er hos de børneteatre, som er vokset op med pædagogikken i den ene hånd og politikken i den anden. Begge dele er forlængst forladt som kunsterisk princip og gudskelov for det. Men kravet om, at teater for børn skal have mål og mening og skabes på ungernes præmisser, eksisterer endnu.

Det er en indstilling til teaterarbejdet, der giver de største oplevelser. De bedste og mest seværdige forestillinger var uden diskussion dem, der ikke gik uden om alt, hvad der kunne støde de voksne og erstatte dramatik med idyl.

Det var en klart positiv erfaring, man kunne tage med sig fra årets Børneteaterfestival i Næstved.

En del af forklaringen på fraværet af grupper, der ikke har så mange år på bagen, skal nok findes i meget sene udspil fra de bevilgende myndigheder. Det har medført forsinkelser i arbejdsprocesserne, som kan have været medvirkende årsag til et solidt antal afbud fra helt nye forestillinger - og altså også fra nye grupper og projekter.

Selvom ølkasse-modellen forlængst er et overstået stadium, virker det, som om nogle af børneteatrene lider af en lodret paranoia med hensyn til opsætningsudstyret. Eller også har man bare en tyrkertro på, at hvad man ikke kan præstere indadtil skal vindes udadtil. Opfindsomheden i finurlige, scenografiske indretninger og farvestrålende tekstiler er rent ud imponerende. Faktisk så overvældende, at man kunne ønske sig noget mere af al den overskydende energi brugt til noget så elementært som en god historie. De var også ved dette års børneteaterfestival en mangelvare i altfor mange af forestillingerne.

SKRÆMMENDE EKSEMPLER

»Vindenes hus« af Alfs

Dukke-Teater og »Skovens hemmelighed« af Fabula Teatret fra Kastrup er skræmmende eksempler på, at det nyere børneteater ikke altid er udtryk for en nødvendighed. Det er rent ud hårrejsende at opleve, hvor ringe resultatet faktisk kan blive, når der hverken er vilje eller vej til andet end de medvirkendes egen fornøjelse ved at optræde.

Det kan lyde som en dybt uretfærdig dom, når »Alf« nu gør sig så tydelig umage for at etablere en rimelig kontakt til de små på tre år. Og når han ovenikøbet kan byde på både guld og rødt plyds som nyselig ramme om sine lidt klodsede, udtryksfattige dukker og tynne dialog.

Plydset er ellers noget, som adskillige, bekymrede kulturpolitikere påstår ikke findes indenfor det danske børneteater. Så noget får ungerne da med hjem - eller gør de? Et par floskler om, at man bare skal tro på fantasien, så lader alt sig gøre, og et par lette fjer til afsked, er ikke meget at komme efter.

Slet ikke for børn i 8 - 9 års alderen, som »Vindenes Hus« også erklæres egnet for, uanset at der dermed skydes flere år over målet. En problematik, der er ligeså gammel som børneteateret selv, men som ikke desto mindre stadig er relevant. Også når man tager hensyn til børneteatrene mulighed for indtjening i betragtning.

ENERGIFORLADT SMÅSNAK

Hvilken dybere indsigt i barnesindets kringelkroge, der ligger bag Fabula Teatrets definering af en målgruppe på 6-12 år som publikum til en forestilling på yngste børnehaveniveau, er også noget af en gåde. Det er også en skam, for netop gruppen af mellemstore børn har ikke for mange teatertilbud i forvejen.

Ideen med at lave »grønt

teater« er indlysende god. Men moderne skolebørn har et imponerende højt informations- og bevidsthedsniveau netop på miljøområdet. Det er tilsyneladende gået helt henover hovedet på teaterfolkene bag »Skovens hemmelighed«, der er en energiforladt gang småsnak med indbygget grøn moraliseren.

Forestillingen opføres tilmed i en »pastorale«-stil, der er mere gumpetung end yndefuld, og som ungerne under alle omstændigheder vil have store problemer med at kende igen.

Det værste ved forestillinger som de her beskrevne er dog, at de afslører en afgrundsdyb uvidenhed om det publikum, man har valgt sig som målgruppe. Hvilket kun kan fortolkes som en fatal - om ikke bevidst - mangel på respekt for de små og halvstore tilskuere.

OPLÆSNING, IKKE TEATER

Det samme kan man ikke beskyldte teatret, *De Røde Heste*, for. I forestillingen »Trolldmandens datter« demonstrerer skuespilleren, Claus Mandø, både evner og kunnen som en fremragende beretter, der kender sit unge publikum. Det er ren fornøjelse at opleve, hvordan han bruger sin velmodulerede røst og sit skolede sprog til at tryllebinde børnene. Mens levende lys og spinkle lydkulisser skaber en fortættet, intim stemning omkring dem.

Problemet er bare, at det ungerne oplever nok er levende, medrivende oplæsning, men det er ikke teater. Og bliver det heller ikke, blot fordi oplæsningen forgår i en - omend sparsom - kulisse på et lille podie. Samtidig er det eventyr, som berettes i »Trolldmandens datter«, så eksotisk og uhyre fjernt fra små, danske børns barske virkelighed, at det kun kan blive en temmelig kulinarisk og øjeblikkebegræn-

set oplevelse. Derfor må man - trods ubestridelige kvaliteter - vurdere opsætningen som hørende til i underholdningsafdelingen. Men det kunne nemt blive teater, hvis den dygtige Mandø gad lette rumpen og komme ud på gulvet, så han kunne *gestalte* historiens figurer og give dem den krop, både de og tilskuerne fortjener.

ÆGTE KVALIVARE

Fra Børneteaterfestivalens dårlige tilbud, der næsten altid knytter sig til småbørnsforestillingerne til de få, der ragede op i mængden i kraft af deres ubestridelige kvaliteter. Så er festivalen 1991 præsenteret ved sine yderpunkter, der alt andet lige er det mest interessante. Mens den store masse af bløde mellemvarer får lov til at vente til sidst.

I denne sammenhæng er faren for at blive udskreget som forbenet, forstenet og sammenspist med de »etablerede« teatergrupper overhængende - måske endda uundgåelig.

Det få være. Med samvittigheden i behold er det simpelt hen ikke muligt at pege på andre end de kendte og erfarne blandt børneteatrene, når den ægte kvalivare skal præsenteres. Til gengæld er det sådan, at netop disse teatre tilsammen er absolut repræsentative, hvor det gælder festivalens *fulde* aldersspredning.

For de store børn har *Baggårdsteatret* i Svendborg skabt en forestilling, »Hjerterfri«, der er ligeså original, som den er morsom og med en mildt sagt overraskende pointe. For slet ikke at nævne moralen, der serveres på blidt syngende fynsk!

- Blid er ellers ikke lige det ord, der falder først for i sammenhængen. Dertil melder *Baggårdsteatret* altfor klart og kontant ud, at det må være *livet* og kvaliteten af det, vi skal bekymre os om i disse transplantationstider. Mens

døden nok kan klare sig på egen hånd og uden vores hjælp.

Det er store og tunge etiske sager, som forestillingen bringer på scenen i et formidabelt one-man-show med *Peter Seligmann*, der også har forfattet manuskriptet.

Som en særlig sidegevinst til ungerne og deres dansklærere, bringes også den nordiske mytologi ind i billedet med aser, jætter, Loke og Balder og især - selvfølgelig - Balders død.

Her behøver man ikke at postulere, at fantasien er et livsvigtigt redskab - i hvert fald, når det gælder drama. Her opleves det såvel i iscenesættelsens mange, lynhurtige skift i tid, sted og personer som hos én selv som absolut involveret tilskuer.

Det er små virkemidler med kolossal effekt, som holder det unge publikum i ånde under »Hjerterfri«. Og det er Peter Seligmanns evne til at gå fra komik til lavmælt tragik, der gør temaet om mere eller mindre kunstigt liv og død til noget, man må tage stilling til. Uden at der på noget tidspunkt har været tendenser til at piske folk med bedrevidenhedens irriterende pegefingre.

BARSK STIL

Den slags er definitivt forvist fra *Baggårdsteatrets* fremragende forestilling, men undgår ikke at skæmme *Teatret Artibus'* nye og ellers også så seværdige »Aben«.

En historie i teatergruppens vanligt barske stil, der måske ville gøre sig endnu bedre overfor en målgruppe et par år ældre end de 8-10 år, der anbefales.

Forestillingen er placeret tilbage i 50'erne, hvor man oplever en flok skolebørn af en autoritær frygt og bæven, som heldigvis ikke længere er daglig kost. De er bange for de voksne, og de er bange for hinanden. Og da angst som-

Fair Play: »Hulen under bordet«

»To sider af samme sag«

Comedievognen: »Du blir osse gammel«

Artibus: »Aben«

MELLEMVARE

bekendt æder sjæle op, bliver der ikke meget menneskeligt overskud tilbage til at rumme det, der er anderledes eller svagere end en selv.

»Aben« tangerer mange temaer. Men stærkest står nok fornemmelsen af en forestilling, der vil vise børnene frygtens og underkuelsens konsekvenser i form af en fej og usolidarisk egoisme. Farlige fænomener, der kan give rum for racismens og fascismens sorte flok.

Langt henad vejen er det bragende flot lavet. Ligesom Artibus på forbilledlig måde evner at stille et troværdigt, menneskeligt alternativ op til de mørke kræfter ved at understrege valgmulighederne i de enkelte, dramatiske situationer. Publikum ser, hvad der sker, og det er ikke den rene leg, selvom der er bunker af elementære situationer. Men de ser også, at det kunne være gået anderledes.

Det er på ingen måde en naturloy, at det, der falder udenfor de vedtagne normer, skal knægtes og lægges i lænker. Eller i det mindste med alle til rådighed stående midler - også de voldelige - forsøges tilpasset. Og sker det alligevel, så er der trods alt en mulighed for at bryde ud og gøre oprør. Sådan som den pæne og søde Allan, der en morgen vågner og er forvandlet til en abe. En rolle, som næppe kan spilles bedre end *Basse Dam* formår det fuld af styrke og blidhed på en og samme gang.

Rundt om ham oplever man *Annette Holk*, *Simon Jensen* og *Dorthe Stampen* i nogle pragtpræstationer som Allans skolekammerater. Mens rollerne som Allans forældre falder helt til jorden og direkte svækker den ellers så blændende forestilling. Ikke fordi de spilles dårligt, men fordi de er skrevet så håbløst uspillelige fra forfatteren og iscenesættelsen, *Kim Nørrevigs* hånd.

Det er mere end svært at se hensigten med at præsentere

de unge tilskuere for et par groteske postulat, de ikke har en chance for at forholde sig til. Ikke mindst, fordi forestillingens øvrige symbolik ellers er så glimrende.

Samtidig ville det have gjort historien endnu mere farlig og fatal, hvis Allan havde været søn af den pæne fru Larsen fra Vanløse og ikke af en hysterisk overlægefrue.

ENKELT OG MANGFOLDIGT

Det er også *Mor*, der er i centrum i *Fair Plays* tragikomiske historie om Henry, der har et dejligt mandshøjt spisebord at gemme sig under, når verden bliver for besværlig.

Det gør den selvfølgelig i »Hulen under bordet«, når man har været på kagetogt og væltet mors reol. Men heldigvis kan både fantasi og dukker hjælpe én til at fortrænge den kritiske situation eller i hvert fald til at udmale nogle løsninger på problemerne. De er ganske vist ikke særlig brugbare, når det kommer til stykket og den virkelige verdens realiteter.

Til gengæld er disse heller ikke nær så frygtelige, som den dårlige samvittighed på forhånd fik dem til at tage sig ud. Blandt andet, fordi Henrys mor er både rar og rimelig og tilmed istand til at blive forvandlet til en lille dukke. Ligeså hjælpeles, som Henry selv plejer at optræde.

Han derimod er på sin side ikke ganske tilfreds med sin nye rolle som den store og ansvarlige, så inden forestillingen er slut, byttes der pænt tilbage igen.

For de 3-8 årige er »Hulen under bordet« sandsynligvis til at kapere, fordi forestillingen arbejder med en mangfoldighed af virkemidler og indholdsmæssige differentierede planer. Alligevel er det først og fremmest *Henrik Steen Larsens* herlige udgave af Henry, der selv er i dukkeformat, som får forestillingen til at fænge

mere end gennemsnittet.

Her er hverken nedadsmakken eller pattebarnsmanerer, men en klokkeklar præsentation af rollen båret af et varmt og sikkert scenisk nærvær.

DANSENS VERDEN

De samme kvaliteter findes hos danseren, *Jørgen Karlslund*, som i *Corona danseteaters* fine forestilling »Dans Tolo«, giver en flot og humoristisk indføring i dansens verden. Hvis den for de små tilskuere fra børnehaver og førsteklasser stadig opleves som fremmed og ukendt efter mødet med Tolo, er det i hvert fald ikke Karlslunds skyld.

Med en pædagogisk opbygning, der virker besnærende rigtig, starter forestillingen stille og forsigtigt med overvejende pantomimiske indslag.

Siden gentages de få og enkle situationer adskillige gange, mens der lidt efter lidt føjes flere og flere egentlige danseelementer og trin til.

Komplet ukrukket og helt på børnenes præmisser, skabes og nedbrydes en række stemninger af fundamental, menneskelig karakter. Og ligeså enkel som dansen opleves den ledsagende musik og lydkulisser, alene frembragt af en violin, der spilles eller knipses dæmpet og roligt. Men langt fra kedelig, for »Dans Tolo« emmer af sin egen indre glød og glæde, der også nu og da kan slå ud i glimt af ren farce og dynamik.

Netop denne tætte og indlysende sammenhæng mellem en iderig form og et meningsfyldt indhold er det karakteristiske. Ikke blot ved danseforestillingen, men ved de fire børneforestillinger, der her er omtalt som festivalens bedste blandt dem, jeg nåede at se.

LIDT AF HVERT

Også andre børneteatre var værd at opleve på årets festival, men knapt så vellykkede eller originale som ovennævnte.

Til gengæld må man sige, at den bløde mellemvare - og det var så absolut den største gruppe - rakte over et pænt, bredt spektrum med hensyn til kvalitet. Fra det pæne håndværk uden nævneværdigt indhold og til sympatiske eksperimenter, der ikke var lykkedes.

Teatergruppen *Møllen* hørte så afgjort til i den første kategori med forestillingen »Amerika eksisterer ikke«, der lod mere interessant end den viste sig at være. Intentionen med forestillingen er tilsyneladende at jonglere med begreberne tid og sted, og det lykkes ganske godt. Ligesom der med udgangspunkt i Christoffer Columbus liv og levned leges flot og underholdende med teatrets egne elementer, det vil sige roller og musik, ord og sang.

»Du bliver også gammel« er titlen på en fint tænkt forestilling af *Comedievognen*, der tager godt fat i fordommene mellem generationerne.

Ganske skægt og underfundigt tusser *Hanne Tvestmann* rundt som en ældre dame med håret og cerut og fyrer godt op under historiens pointer. Men iscenesættelsen er altfor statisk, og der er altfor mange ord, der tynger spillet.

Sådan er det slet ikke med *Jako•Bole Teatrets* »To sider af samme sag«, der også drejer sig om gamle mennesker.

Forestillingen er en lille perle af snurrig opfindsomhed i brugen af rekvisitter, der fungerer som en veritabel affyringsrampe for fantasifulde indfald. Men symbolikken og sammenhængen forekommer altfor abstrakt til et publikum af børn, og forestillingens røde tråd bliver for svær at følge.

Kontakthunger, desperation og galgenhumor er størrelser, som alle gode intentioner til trods næppe fænger hos ungerne.

GOD SNAK MED BØRNE

Den slags problemer har

Kabugi teatrets Claus Horstmann ikke. Hans rare, lille forestilling om tid og frihed »Sæt dit ur i stå« byder på en god snak med børnene, som får ordentlige svar - hvilket ikke altid er en selvfølge i børneforestillingerne - når de spørger. Og som også får et par sange med på vejen af Horstmann, der har en fortid i »Røde Lue«.

Mens *Den Jyske Undergrund* starter et helt andet sted, nemlig i skønsangens verden, når de præsenterer musikforestillingen »Bord dæk dig«.

Det er typisk en opsætning, der ganske vist har en historie med handling og morale. Et kendt og klassisk eventyr om den dumme og den kloge bror, der i den jyske version har fået en eksotisk, tyrkisk ramme, som er ganske fin. Men som også er så spækket med et sammensurium af musikalske stillarter - fra rap til Verdis operaer - at børnene ikke får en chance for at opleve musikdramatikken som dramatisk genre. Der er langt fra en tyrkisk landsby til Verdis udgave af Italien - også for langt. Koblingen må antages at være temmelig uspiselig for et almindeligt og forudsætningsløst dansk nutidsbarn.

Det er især en skam, fordi den slags tilbud ikke ligefrem hænger på træerne. Så man må håbe, at *Den Jyske Undergrund* med tiden lærer at disciplinere sig og holde de vokale udfoldelser på et plan, der tilgodeser børnene ligeså enkelt og ligefremt, som de medvirkende præsenterer den talte dialog.

GLADE FORESTILLINGER

Er man til det vanskeligt tilgængelige og eksperimenterende, var det kun *Teaterklanken* af de forholdsvis mange forestillinger, jeg har set, der levede op til den betegnelse. Teaterklanken forestilling »På den anden side« hører nok til

den bløde mellemvare, men er i virkeligheden ikke nogen særlig blød affære - tværtimod. Som forestilling betragtet kan den heller ikke kaldes særskilt vellykket.

Men når den alligevel fortjener et par ord med på vejen, er det fordi forestillingen på en yderst sympatisk facon forsøger at kaste lys over et af tidens mest brændbare emner. Tilværelsen for de mange psykisk syge, der lever fra hånden og i munden alene med deres tvangstanker og angst.

Noget tyder på, at Teaterklanken oprindelig har haft noget andet i tankerne, end det, man nu ser på scenen. Men selvom resultatet er blevet tungt og svært tilgængeligt, fortjener alligevel prædikatet »Godt forsøgt« sammenlignet med det nemme og overfladiske, børneteaterfestivalen som nævnt havde rigeligt af.

»Det var en sød forestilling. Men det var jo ikke en glad forestilling« som den ene køber sagde til den anden tidligere på dagen, da jeg passerede dem på en af gangene i hastigt trav mellem to forestillinger.

Det er den slags holdninger, der kan gøre en nervøs for fremtidens danske børneteater. Ikke mindst på baggrund af oplevelserne på årets børneteaterfestival i Næstved. Der var, som det kan forstås, rigtig gode ting imellem. Men de var altfor få.

Man kunne have ønsket mere bredde. Man savnede mere teater for mellemgruppen og mere fantasi og eksperimenteren. Til gengæld var det en fornøjelse at opleve den meget høje kvalitet i de gode forestillinger, der trods alt er en slags garant for fremtiden.

MØDER MED ET BØRNE- OG

Indtryk og oplevelser på børne- og ungdomsteaterfestivalen i Næstved.

Af Beth Juncker

Teatret er en levende kunstart. Det er vigtigt at børn og unge får chancen for at møde det - og vælge det. Sådan siger vi og det indgår da også som en af børne- og ungdomsteaterfestivalens målsætninger: hvert barn i Danmark skal have mulighed for at se (mindst) to teaterforestillinger om året. Med den 21. festival i Næstved og omegn har vi sagt det i hvert fald 21 gange. Måske er det på tide - før den 22. gang - at spør-

Danmark vælger ikke teateroplevelsen. De får den serveret - som led i en undervisningssituation, som del af skolernes kulturelle service, som børnehaver, fritidshjems- eller vuggestueudflugt. De møder teatret, men de har ikke selv valgt de betingelser, de møder det på. En del børn indlægges faktisk obligatorisk til teateroplevelse, for nu er det der, nu sker det og nu må de komme, hvad enten de har lyst eller ej.

Nogle af de børn går, hvis forestillingen iøvrigt har været god, fra dette obligatoriske møde med en oplevelse. Andre bruger store dele af deres energi på at ødelægge oplevelsen for dem, der har lyst til den. Og på en eller anden måde synes jeg, det er i orden. Det er rædsomt for de skuespillere, som skal gennemføre en forestilling, der saboteres fra starten.

se og interessen spredes. Børn, der vælger teater og får deres oplevelser i fred, taler om dem. Og dem, der valgte fra, vil måske ende med at vælge, fordi der åbenbart skete noget, de gik glip af, noget der snakkes om, som der snakkes om film, om TV, om plader, om ... Den model tror jeg på.

SKAL VI GÅ I TEATRET?

Jeg tror også, at vi i langt højere grad end det nu er tilfældet må sikre, at børn og forældre kan opsøge børneteater sammen. Ikke blot det voksne teater, som nu tilbyder sig med stort opsatte familieforestillinger. Netop det børneteater som med års erfaring i stofskiftet mellem børn og teater, dialogen mellem scene og sal, byder på uforlignelig børneteaterkunst. Forestillinger, der i stil, dialog og spil er lette som spin-

linger og sortemis og røde og alle de andre. I skal have duften af nybagt brød i næsen, efter at Per har mødt sin bedstemor i hendes drømmeslot. I skal høre lyden fra den lille heks, når hun lander - og fra Linda når hun med lukkede øjne reds ned fra klatrestativet. Og du, siger jeg til den yngste, må se den berusende hestekærlighedsdans på Trojas sletter i Hanne Trolles gamle Grækenland. Fint, siger de, hvor spiller de og hvornår går vi!

UPS! Forestillingerne er på turne og turne indebærer næsten altid lukkede forestillinger i skoletiden. De kan komme til et bibliotek i nærheden eller måske på gæstespil på en af de frie scener. Men det er sjældent og ikke sådan at planlægge efter.

Er det ikke synd at have et rigt børneteater og dog et så

forestillinger, de ligeså godt selv kunne have spillet.

Min omtale starter i forestillinger, der umiskendeligt er teater og derfor værd at diskutere, også selvom resultatet er blandet.

★

»Man brænder da hekse ...« lyder titlen på *Turnus Teatrets* forestilling for de 7-12 årige. Det gør man jo Sct. Hans aften. Og netop d. 23. juni om morgenen sidder Stella med nyrehvervet sommerferie, bortrejste kammerater, en mor, der sover festrus ud, en distraet far, der, iført avis og tømmermænd, ved, at intelligente børn aldrig keder sig og at i hans barndom skulle der blot en tændstik til for at få fantasien til at svinge. Stella bruger den med tændstikken og vips står vi midt i en ube-

blot, at den tid hvor man kunne sætte et barn på scenen, der blot skulle spille »barn« uhjælpeligt er forbi. Børn i godt dansk børneteater er for længe blevet til typer, til særlige karakterer, til individer.

Men er det ikke sjovt? Tjo-oh - det bliver med den forestilling som med ganske almindelige middelmådige TV-shows: man tager de grin, der gives og gaber lidt ind i mellem.

★

Sådan er det slet ikke med *Baggårdsteatrets* »Hjerterfri« for de 10 - 13 årige. Her er ideen bag både sammenhængende og god. Balder Sørensen er livsangst. Hans gamle mor døde pludseligt og selv er han overbevist om, at han er syg. Han har dårligt hjerte og vil til USA for at få et nyt - der kan forlæn-

Masken: »Ragnarok«

Comedievognen: »Baby, Baby«

Møllen: »Ruth Jensen«

ge os selv, hvad vi så egentlig mener med det. Udsagnet er ikke forkert, men som tiden går (og ændres), får det ny betydning. De spørgsmål forholdet mellem børn, unge og teater rejser i 1991 er ikke helt de samme som for 21 år siden.

Dengang stod vi i en situation, hvor kun en brøkdel af landets børn havde mulighed for at møde teatret. I dag er situationen en anden. Der er egnsteatre, der både spiller fast og turnerer, der er de rejsende og opsøgende grupper. Teaterforestillinger på skoler, i teaterforeninger, i børnehaver, på biblioteker og på gæstespil hos hinanden. En udvikling vi med rette roser os af, men også en udvikling vi bør omfatte med omtanke.

AT VÆLGE SINE TEATEROplevelser

De allerfleste børn i dagens

Det er ødelæggende for de kammerater, som faktisk har lyst. Det er heller ikke helt morsomt for de lærere, der føler sig tvungent til at gribe hyssende eller udsiddende ind. Men - man kan jo gribe i egen barm - hvornår er vi selv modtagelige for påtvungne oplevelser?

Jeg skal undlade at svare. Blot give den antydning af en løsning, som kloge brugere på børne- og ungdomsteaterfestivalen luftede: teaterforestillinger i institutionsregi - det være sig på skoler eller i fritidshjem - skal være TILBUD, ikke planmæssig teatertvang. Den KAN betyde, at nogle skoler i en eller to sæsoner bruger en del penge på spredt besøgte forestillinger. Det KAN betyde, at nogle lærere ikke ser teater, fordi kun halvdelen af deres elever tog imod tilbudet. Til gengæld vil rygtet vok-

delvæk og uafrystelige som oplevelse. Forestillinger, som synger, spiller, leger med fiktion og virkelighed. Forestillinger, der rammer forældre i hjertet, men giver deres børn en dansende lethed om hjertet, fordi de forstod og turde sige og gøre alt det børn ikke altid selv magter. Forestillinger som er så skøre og boblende åndssvage, som kun børns fantasi kan være det, når den er værst. Det teater - og det er måske miraklet i 1991 - har vi. Men det er ikke altid lige let at møde.

Jeg samler på scener, styrter hjem til mine altfor store børn, som pænt passer deres skole, mens jeg går i teatret og siger: I må se den nysgerrighed, der bliver så stor, at begge balder hænger udenfor stolen og som sopper rundt i paraply og hvide gummistøvler. I må se den Mullemænd, der samler på kil-

lukket, svært opsøgeligt univers?

DET, DER ER EN DISKUSSION WERD

En så lang indledning til en omtale af de få forestillinger en omkringstyrtende anmelder kan nå at se på to hæsblesende dage kunne tyde på, at der er noget at hente. Det er der. Men hvorfor ikke starte i festivalens og eventyrpædagogikkens ånd? Festivalen er ucensureret. Alt hvad der kalder sig børne- og ungdomsteater i dagens Danmark kan spille på den. Og da enhver med teaterlyst uhindret kan nedslå sig som børneteater, ja så kan man som i ethvert andet eventyr risikere at skulle gå gruelig meget igennem før man bliver svane eller gift med prinsessen. Sådan er det og sådan vil det vedblive så længe der findes købere til

stemmelig middelalder, hvor vi involveres i en eventyrstruktureret hekseredningsproces. Fint nok, hvis forestillingen vidste, hvad den ville og kunne gennemføre det, den gør. Den vil det hele og ryster os en cocktail af eventyrprøvelser, komik og satire, dukkespil og showagtig entertainment, der får alt til at drukne - også det indhold, der kunne være i historien.

Vi får intet forhold til den middelalder Stella efter sigende løber rundt i, heller ikke til dens hekseprocesser. De bliver rent ydre argument for en eventyrrejse, der kunne have noget med folkelighed og tro at gøre, men aldrig får det. Istedet får vi *Jørgen Bing* i et utal af roller, der primært har det hurtige grin og den showagtige komik som mål. Som teater betragtet falder det hele uhjælpeligt fra hinanden og understreger

ge livet (og angsten). Det er dyrt. Så Balder Sørensen rejser rundt med sine lejede rekvisitter og spiller Balders Død. Den nutid, der er så blindt fikseret på fysisk sundhed og så blind for psykisk livsvelvære spejles i den nordiske mytologis historie om alle de livskræfter - undtagen misteltenen - der blev taget i ed for at gøre halvguden Balder udødelig. En fin historie, der med mytologiens beske pointe minder os om, at hvis vi ikke tog helt så meget i ed, kunne det være vi nød den tid, vi nu engang har, lidt mere og netop derfor levede lidt længere.

Når forestillingen mislykkes - og det gør den - hænger det bl.a. sammen med, at vi som publikum ikke når at få et egentlig forhold til Balder Sørensen og hans livsangst, før vi kastes ind i myten og får nogle vrængbilleder, som er

NORDISK INDSTIK

Med dette nummer lanceres en nyskabelse i Børneteateravisen — et NORDISK INDSTIK, som skal produceres til hverandret nummer af BTA og være med til at give et indblik i de øvrige nordiske landes børneteateraktiviteter.

I det første indstik fortæller Helge Andersen om norsk dukketeaters fremmarch og udvikling, mens Nena Stenius beretter om spændende refleksioner fra et seminar for børneteaterarbejdere i anledning af det finske Teatercentrums

20-års jubilæum. Pia Huss tager pulsen på svensk børneteater netop nu i en oversigtsartikel, mens Gunilla Kindstrand fortæller om et svensk teaterprojekt i Härjedalen. Og endelig giver Båra Magnusdotir en kort introduktion til det

islandske dukketeatermiljø. Andetsteds i bladet kan man desuden læse om »Kulturbudkavlen«, et teaterprojekt for og med unge, som Cleo Boman har været med til at starte.

Aktiviteten i norsk barneteater, både i de frie grupper og på institusjonsteatrene, svinger. Når det gjelder teater for barn, står norsk dukketeater sterkt både i volum og kvalitet

Af Helge Andersen

I løpet av høsten starter to institusjoner, som kan komme til å bli viktige for den videre utviklingen av dukketeater i Norge. I august starter således Nordland Dukketeaterverksted i Stamsund i Vest-Vågøy kommune i Lofoten, Nordland fylke. Har du kommet deg til Bodø, må du reise ytterligere 2 1/2 time med Hurtigruta. Beliggenheten er typisk for dette store fylke med spredd bosetning. Vest-Vågøy har ca. 11.000 innbyggere og er en stor kommune i Nordland.

Dukketeaterverkstedet har hatt en kronglete fødsel. Som det første fylke i Norge kom Nordland med en teaterplan i 86/87. Da den ble sendt ut på høring, var det noen observante personer som påpekte, at planen ikke sa noe om dukketeater. Knut Alfsen, formann i Norsk Dukketeaterforening og leder av dukketeatergruppen »Levende Dukker«, ble bedt om å utrede et forprosjekt for et dukketeater. En tenkt alternativ var et regionteater for dukker i Bodø. AlfSENS utredning foreslo et prosjektteater med mulighet til å trekke til seg teaterfolk og forestillinger fra hele landet. Det er et prosjektteater, som nå etableres med alle nødvendige fasiliteter. Lokaliseringen til Vest-Vågøy kom etter at både Norsk Kulturråd og Nordland fylke hadde gått inn med midler og Bodø nølte med å bevilge sin del.

Ved siden av å være et sted for produksjon av forestillinger

Fra »Kong Oskar av Ingenting« av Jesper Halle på Oslo Nye Teaters Dukketeater i Frognerparken. (Foto: Leif Gabrielsen).

skal verkstedet sende forestillinger ut på turne i fylket. Hver oppsetning med minst 25 forestillinger, hvor verkstedet dekker turneutgiftene. Verkstedet har en daglig leder og et styre, hvor svenske Michael Menschke er med. Verkstedet skal være åpent for alle profesjonelle dukketeatergrupper i Norge. For å kunne virkelig gjøre dette på tross av de store avstandene til og fra Vest-Vågøy betaler verkstedet for reise og nødvendig opphold.

Det gjenstår å se hvordan de ca. 12 profesjonelle dukketeatergruppene, fordelt på hele Norge, vil reagere på denne mulig heten, som geografisk kan synes noe vanskelig. Pro-

sjektet er uansett et viktig kulturelt løft, ikke minst av Vest-Vågøy kommune, som ønsker å satse på kultur.

NORSK DUKKETEATER AKADEMI

I Fredrikstad, som ligger på østsiden av Oslofjorden, startes til høsten et tre-årig prøveprosjekt, Norsk Dukketeater Akademi; en tre-årig høyskole, som skal utdanne til profesjonell virksomhet i dukketeater og bruk av dukker i multimediateknikker.

Skolen skal ta opp inntil 15 elever og satser på å etablere seg som et permanent tilbud. Også her ligger det mye entusiasme og godt arbeid bak.

Som bindeledd til en annen nyskaping innen norsk barneteater kan nevnes, at »Levende Dukker« nå prøver på en nyskrevet opera for dukker, basert på et eventyr av Grimm, »Dansende Sko«. Dette er ikke bare noe så sjeldent som en ny norsk opera, den er i tillegg for dukker og barn medbringende familie.

MUSIKTEATER FOR BARN OG UNGDOM

I den gamle Vestbanebygningen ved Oslo havn, hvor før tog

rådet grunnen, er det planer om, at Den Norske Opera skal få sitt lenge ettertrengte nybygg. I påvente av, at de endelige avgjørelsene tas, starter Operaen sitt Musikkteater for barn og Ungdom med første premie 25. september. I øyeblikket bygges et spilleareal på 140 kvadratmeter med mulighet for 300 tilskuere. I godt naboskap med Oslo Konserthus og den nye bydelen Aker Brygge, hvor det før var skipsverft, burde det dekke et behov og bli en suksess. Dette prosjektet er gjort mulig ved at Oslos største eiendomsbesitter, Olav Thon, har gitt to millioner kroner og det offentlige en halv million. Musikkteatret skal være en del av Operaens normale drift. Det satses i første omgang på et bredt repertoir. I så måte kan det bli i tråd med det, som spilles på Oslos institusjonsteatre, som »Ronja Røverdatter« på Oslo Nye og »Emil i Lønneberget« på Det Norske Teatret.

OSLO NYE OG DUKKETEATRET

Oslo Nye Teater bringer meg over på en annen vesentlig scene for dukketeater. I 1953 ble

det etablert en profesjonell dukketeaterscene i Oslo. Den gang under administrasjon av folketeatret, som ikke lengere eksisterer, men hvis bygning nå beboes av Operaen, som altså ønsker seg til et nybygg ved Oslo havn. Dukketeatret holder nå hus i Oslo Bymuseum, som ligger i Frognerparken med Vigelands skulpturpanlegg og en fristende uteservering for øl som nærmeste nabo. Dukketeatret er ikke bare unikt som den eldste dukketeaterscenen i Norden, den er også den eneste institusjonsteaterscene, som spiller for barne hele året i Norge. Deres største problem er kanskje en sal, som ikke er spesielt godt egnet til teater. Deres styrke er en generell høy standard. For tiden spiller de en av sine mer vellykkede forestillinger, »Kong Oskar av ingenting« av Jesper Halle - med faren Barthold Halle, tidligere sjef på Oslo Nye, som instruktør og broren Morten Halle som komponist. Selv om forestillingen således synes å være en

familieaffære, er de tre familiære i dette tilfelle godt profesjonelle på hvert sitt felt.

KONG OSKAR AV INGENTING

En liten teaterdukke får velge, hva han skal være, hvilken historie han skal ta del i og hvem andre som skal være med. Han velger seg kongetittel, han velger en spennende historie med en skatt vokter av den grusomme Ur-mugen. Han vil ha en lillesøster, som elsker ham og som han skal passe på. Han skal på skattejakt, overvinne Ur-mugen og finne skatten. Han er den modige Kong Oskar, som blir veldig redd, da han møter Ur-mugen.

Han flykter, men våger ikke å innrømme sitt nederlag og lyver. Han sier han har skremt Ur-mugen, som skal komme med skatten neste dag. I virkeligheten har han avtalt å gi Ur-mugen den lille fuglen, som også er en del av det universet, forestillingen så vellykket befolker. Uheldigvis sitter Lillesøster i fuglens rede, da Ur-mugen kommer, og uhyret tar henne isteden.

Oskars løgn og svært tvilsomme avtale har fått konsekvenser, han ikke kunne overskue, og han må ut på redningstokt for å få tilbake Lillesøster.

En enkel historie som utgangspunkt for en sjarmende, vital forestilling, godt spilt av dukkespillere, som spiller dukkespillere, som gjør det, de får beskjed om av Kong Oskar. Det skapes mange lekne kromspring på hovedhistorien. Det ivaretar fantasien, men tilslører i partier hovedhistorien. At det blir så bra, som de blir, skyldes ikke minst et samkjørt ensemble.

KUNSTNERISKE UTFORDRINGER

Profesjonalitet og kontinuitet kan vel være to stikkord for Dukketeatret i Frognerparken. Det har desuten institusjonsteatrets muligheter til å gi alle, som engasjeres, de samme vilkår som det voksne teater med bare mennesker på scenen.

I Norge, med få frie grupper, med en alt for liten overføring av penger, vil mye av kampen for et bredere og bedre barneteater måtte kjempes med institusjonsteatrene. Det er ingen lett kamp. Dukketeatret under Oslo Nye kan være et eksempel på, at det er fullt mulig å drive teater for barn med maksimale kunstneriske utfordringer og bra uttelling.

Norsk ASSITEJ. Postboks 2838, Tøyen
N-0608 Oslo 6 Norge

Svensk ASSITEJ . Nybrokajen 13, 3. tr.
S-111 48 Stockholm Sverige

Af Pia Huss

Att ta temperaturen på barn-teatern i Sverige i ett begynnande 90-tal, är inte någon helt enkel och okomplicerad uppgift. Man kan klart konstatera att vissa delar är heta, andre åtenrigen förhållandevis kalla. Ojämna värma med andra ord.

Under 80-talet första hälft var barn-teatern en viktig angelägenhet, även för många utanför det vanliga kretsen. Det var då vi talade om att Sverige hade världens bästa barn-teatern och att barn-teatern var den mylla, som gav näring också åt vuxenteatern. »Inom barn-teatern finns innovationerna«, sa man. Det är där de nya experimenten blir flygfärdiga, det nya scenspråket utformas. Och det var nog så sant. Men kanske blev barn-teatern berusad av alla lovord och allt intresse. Och som alla bakrusiga måste man vila ett slag för att orka komma vidare.

Under slutet av 80-talet var svensk barn-teater, med vissa undantag, inte längre särskilt nyskapande och i avdeliseringen tid svalnade också intresset för de glömda grupperna och däribland barnen. Många av de fria grupper som tidigare huvudsakligen arbetat med barn-teater, tycktes nu mindre angelägna att spela för barnpubliken. Kanske längda man efter att någon gång få spegla sig i vuxenblickar och att i större utsträckning bli uppmärksammade av teaterrecensenterna. Något som inte är helt obegripligt med tanke på den njugga inställning de flesta av Sveriges större tidningar hade och fortfarande har, till bevakningen av barn- och ungdomskulturfärgor.

Många grupper övergick därför till en repertoar mer inriktad på en vuxenpublik — eller en mer subtil metod var att sätta upp barnföreställningar som till form och innehåll var på en så hög intellektuell nivå att barnpubliken blev helt överkörd.

Naturligtvis fanns fortfarande en kader av grupper som envist och målmedvetet, även i denna tid av satsa-på-dig-själv-anda, strävande efter att göra engagerande, rolig, vacker, viktig barn-teater på hög konstnärlig nivå. För dessa och för svenska barn-teaters kreativa utveckling överhuvudtaget, betydde och betyder alljämt Suzanne Osten och arbetet med Stockholms Stadsteaters Unga Klara-ensemble

oerhört mycket. Arbetet där var för många beviset på att en hög konstnärlig ambition var nödvändig i barn-teaterarbetet.

Men också Unga Klara kunde ibland trampas nett. Ibland fanns det också i deras uppsättningar stråk av ett för ungdomspubliken mycket estetiserat och intellektuellt teaterspråk. Men Unga Klara har en närmast unik kontakt med sina åskådare genom sitt mycket utvecklade publikarbete. Både i den process som föregår en uppsättning och i de reaktioner som kommer då publiken tar emot det färdiga resultatet, finns ensemblen där som en levande länk mellan scen och salong. De har fräffat så många klasser ute på sina skolbesök och talat med så många ungdomar vid sina eftersnack, att de mycket väl vet vad det hela handlar om.

LUFT UNDER VINGARNA

Men nu på 90-talets början har barn-teatern, i alla fall enligt min bedömning, nästan hämtat andan.

Somliga av de grupper som under 80-talets andra hälft sökte sig bort från barn-teatern har idag funnit sin form och en ny målgrupp. Andra har upplösts av personliga, konstnärliga och/eller ekonomiska skäl. men många grupper har också fötts. Bland framför allt unga skådespelare finns idag ett förnyat intresse för barn-teater. Och där har bl.a. Suzan-

Teater Uno med »Den latinamerikanske kriticirkeln«.
(Foto: Mikael Kårelind).

TENDENSER I SVENSK BARN- OCH UNGDOMSTEATER

»Dockans Hemlighet« — en samproduktion mellan Dockteatern Tittut och Marionetteatern. (Foto: Patricia Leeson).

ne Osten, Finn Poulsen, Staffan Westerberg, Lena Fridell, Ingegerd Monthan, Magnus Nilsson, Börje Lindström, Annika Holm, Barbro Smeds, Elisabeth Palo i sina egenskaper av teaterledare och/eller dramatiker, haft stor betydelse för att barn- och ungdomsteaterns status höjts.

Många av de unga skådespelare som idag ser barn-teatern som en utmaning och en lockelse, bildar nya grupper som, trots ett kärt ekonomiskt kulturklimat, envist framkär. Några av dessa gör redan nu intressant och nyskapande barn-teater, andre kommer att låta höra tale om sig längre fram och somliga kommer obönhörligen att försvinna från teaterhimlen.

NÅGRA TENDENSER

De tendenser jag just nu kan urskilja inom barn-teatern är:

1. Att teater för de riktigt små barnen nu har tagit ett jättekälv från det allra enklaste berättandet till en verkligt gestaltad teater.

2. Att dockteatern i alla upptäntliga former är på stark frammarsch, något som Sverige i mycket har att tacka Michael Meschke för, mannen som på 60-talet nyintroducerade dockteatern som konstform genom sitt arbete på Marionetteatern i Stockholm.

3. Att en hel del av den teater som nu görs för låg- och mellanstadiebarn, på ett varsamt inträngande sätt, tar upp viktiga existentiella frågor som moral och livsval.

4. Att flera grupper idag vågar sig direkt till dem man uppfattar som den allra mest krävande publiken, nämligen ungdomarna. Med Unga Klara och Teater UNO (Göteborg) i spetsen vågar man ta upp både nära och kontroversiella ämnen. Och man gör det med lust, fart och humor!

Småbarnsteatern har fått ett konstnärligt lyft genom grupper som Dockteatern Tittut, som under många år medvetet arbetat med gestaltad teater för de riktigt små, två- till fyra-åringarna.

Det intressanta med Tittut är att de utarbetat en egen småbarnestetik, att de med åren ständigt förfinar sin teknik och söker gränserna för vad som är möjligt att göra för så små barn.

HUGGSEXA OM NASSE

För de minsta har flera grupper de senaste åren gjort uppsättningar av Sven Nordquists enkla bilderbok »Nasse hittar en stol«. Lule Stasteater i Luleå, Teater 23 i Malmö och 4:e Teatern i Västerås satte förra året alla upp »Nasse hittar en stol«. Berättelsen bygger på att Nasse finner en underlig sak på sin promenad. Han provar använda den på alla upptänkliga vis och först efter mycken huvudbry och goda råd från förbipasserande, förstår han vad en stol är och hur den ska användas.

Historien är naturligtvis

tacksam att dramatisera eftersom den är enkel, rak och rolig. Att den dessutom, som 4:e Teatern visade, passer perfekt för en ensam skådespelare, gör inte saken sämre för grupper, som vill ha mindre kostsamma alternativ att erbjuda arrangörer med begränsade ekonomiska resurser. Men att tre grupper under samma år väljer samme bok säger något om begränsningar i urvalet. Intresserade små-åringdramatiker efterlyses!

EN JAGUAR MED STORSTADSPULS

I Stockholm har beslutsfattarna på en av de store institutionsteaterarna, Stockholms Stadsteater, varit framsynta nog att satsa på en egen barn-teaterscen; Dockteatern Långa Näsan. Under konstnärlig ledning av Inger Jalmert-Moritz har ensemblen där gjort flera intressanta pjäser som Den Gula Väskan (efter Lygia Bojunga Nunes bok), Viktor och Misse med de blå ögonen av Inger Jalmert-Moritz och under våren 90 spelar man en fantasifull, musikalisk och underfundig uppsättning av Jaguaren (dramatisering efter Ulf Stark/Anna Höglund). Berättelsen handlar om lille Elmer som i nattens värld förvandlas till en snabb, flygande jaguar och i denne gestalt möter både farligheter, vänner och kärleken. Uppsättning vibrerar av storstadsrytmer, Långa Näsan visar tydligt att det här är storstadsteater för storstadsbarn.

Gränserna för vad och hur, man kan arbeta för de små barnen tons och provas som sagt. Ett annorlunda grepp tog Öganblicksteatern i Umeå då de dramatiserade Frithjof Saelens bok om Snorre Säl och utvecklade historien till en småbarnsthriller i badrumsmiljö. Karin Larsson höll sin publik av 3-5 åringar i andlös spänning när Snorres flykt över isen utspelade sig på toaletstolen, i badkaret och på tvättfatet. Ingen hade nånsom trott att flaxande toalettpapper kunde bli så hettfullt!

I många av småbarnsuppsättningarna har tingen långt vidare betydelse än att bara vara rekvisita. Tingen lever sitt eget liv och teaterformen har influenser från dockteatern och från Staffan Westerbergs alldeles egen slev- och strumpestetik.

DOCKTEATERNS GRAND OLD MAN

Dockteatern, mer utvecklad än handdockstekniken, växer och frodas inom småbarnsteatern. Stavadockor, skuggspel, bunrakutekniken och andra former, ensamma eller i kombination, berikar. Just Långa Näsans bunrakuteknik har en virtuos spelare i Carina Rosén, som liksom Tittuts Ing-Mari Tirén, gjorde sina lärospån hos Michael Meschke på Marionetteatern.

Meschke själv arbetar hängivet vidare och har oftast en vuxen- och en barnuppsättning aktuell. Under hösten spelade han Ett Ensamt Öra efter P. C. Jersilds bildbok. Svartklädd bakom ett svart filtäckat bord, lät han svavelgula skumgummigurer berätta sagan om hur det ensamma örat allt efter som finner sina med-kroppsdelar och till slut blir en hel människa. En människa som, då han äntligen också finner sitt hjärta, också kan älska och bli älskad av en kvinna. Meschke visade tydligt att den strama och sparsmakade scenografin och den synliga dockspelare tillsammans kan bli som ett rörligt konstverk.

HASSE SKREV TEATERHISTORIA

Men dockteatern förbehålls inte bara de yngsta åskådarna. Docktekniken används helt eller delvis i teater för alla åldersgrupper. Byteatern i Kalmar, vars grundare är en grupp bildkonstnärer, har utvecklat sin teknik närmast till fulländning och spelar för alla olika åldersgrupper. Den Flygande Geparden, en

dramatisering af Siv Widerbergs bok om den utsatte pojken Hasse, skrev teaterhistoria redan 1985 och efte en rad uppsättningar riktade man sig våren 90 för första gången med Äventyret Per Gynt, definitivt till en äldre publik av ungdomar och vuxna.

Barnteater med klart uttalade politiska budskap är nu mere en sällsynt fågel, men i takt med att de politiska slagorden avklingat har de mer lågmälda, men viktiga, livsfrågorna ofta blivit varsamst behandlade teman. Teater Martin Mutter i Örebro är en grupp unga skådespelare som medvetet söker gestalta barndomens, ja hela livets, svåra men nödvändiga konflikter och ställningstagande. Inspirerade av Ibsen gjorde de en egen berättelse: Dockskåpet eller Emmys hemlighet, som handlar om Emmys väg att bli sedd av föräldrar och kamrater och få tillgång till sina egna känslor.

För många av de verkligt svåra och svarta känslorna har damatikern Börje Lindström varit uttolkare. Hans »8 År« var en stark upplevelse både i Unga Riks och TUR-teaterns version. »Det mörka får oss att se ljuset«, sa Lindström i en intervju då han för några år sen fick teaterkritikernas pris.

MEDVETEN TEATER FÖR TONÅRINGAR

På sätt och vis ser jag dock tonårspubliken som 90-talets stora vinnare i teaterlotteriet. För ungdomar har utbudet länge, med vissa undantag, varit armt. Flera grupper som på sjuttioalet gjorde angelägen ungdomsteater, t.e.c. Nationalteatern i Göteborg, anser sig nu »vara för gamla för att spela tonåringar«. Men det är ju faktisk inte nödvändigt att »spela tonåring« för att göra ungdomsteater med nerv. Det har också allt fler grupper insett och Teatergruppen UNO, också den från Göteborg, har under mer än tio år gjort medveten teater för högstadietpublik. Teater UNO har valt att beskriva förhållanden och människor

i Latinamerika, men de gör det på ett sånt sätt att frågorna blir angelägna, ja livsviktiga, också för oss. UNO visar med svart humor och satir hur terrorn en dag mycket väl kan sticka upp nyllet även här i vårt trygga folkhem.

Teater UNO har dessutom ett alldeles eget sätt att gå till kärkefull attack mot sin publik. I februari tildelades Teater UNO teaterkritikernas särskilda barn- och ungdomsteaterpris med motiveringen: »en teater som konsekvent vänder sig till ungdomspubliken och lyckas engagera och aktivera denna både i sina föreställningar och de viktiga frågor som dessa alltid handlar om. Föreställningen »Den latinamerikanske kritcirkeln« var ett förnämligt exempel på Teater UNOs metod och konst. Teater UNO är av största betydelse för svensk ungdomsteater.«

Närkontakt med sin publik och sin historia har också Unga Klara i Stockholm då de nu gör Barbro Smeds pjäs »R«. »R« har föregåtts av ett halvt års arbete i en tungt socialt belastad stockholmsförort med många invandrare. I Hjulsta arbetade människor ur alla yrkesgrupper från Unga Klara, skådespelare likaväl som ljus tekniker. Avsikten var att genom ett projekt i Hjulstaskolan lära känna ungdomarnas villkor och få material att skriva deras historia. I gengäld gav man sin tid, sitt engagemang och sitt praktiska arbete med drama och improvisationsövningar. Så skrev Barbro Smeds »R« en rafflande berättelse om livet, kärleken och döden. Om lust och sorg, om att ryckas upp med sina rötter och viljen vackla runt i ett nytt hemland med en stor längtan kvar i bröstet.

Svensk barn- och ungdomsteater knappast inom ramarna för ett artikelomfång. Allför mycket och allför många grupper hamnar vid sidan av. Men — angelägen och konstnärligt intressant svensk barn- och ungdomsteater gör sig just nu bred på de likgiltigas bekostnad.

Artiklen har været trykt i TEATER ET nr. 54 — i oversættelse.

»Man kan fundera om så'nt är sant men de gamla har berättat de gamla har berättat att det var så ...«

Af Gunilla Kindstrand

Barnrösterna är spåda, men stämningen desto mäktigare.

Det är teater i mellanstadiet i Bruksvallarnas skola i Härjedalen och på scenen står skolans 7-10 åringar tillsammans med komedianten och musikanter från Helsingegårdens teater- och folkkulturinstitut i Järvsö.

Arbetet tillsammans med barnen var en del av ett stort projekt som Härjedalens kommun nyligen genomfört tillsammans med nystartade Helsingegården i Järvsö. Det blev teater som byggde på norra Sveriges egna sägner och berättelser. Barn och vuxna gick man ur huse för att uppleva Valdemar Lindholms norrlandsberättelser i föreställningen »Fjället, skogen, myren« och för själva berätta för varandra och för teatergruppen.

Kulturnämnden i kommunen anställde hela teatergruppen under perioden. Turnéen gick företrädesvis till småbyarna i Härjedalen. Arrangerade gjorde byalagen och skådespelarna inkvarterades hos någon i byn. Biljettpengarna (oftast fick man betala »vad man hade råd med«) stannade i byns allmänna kassa. När turnén avslutades sista februari, efter nästan tre månader, hade en tredjedel av Härjedalens 13.000 personer sett »Fjället, skogen, myren«.

Det här är alltså en satsning, som på de flesta punkter skiljer sig från det gängse teaterlivet i Sverige. Härjedalens kommun ligger i en av de terfättiga områdena i Sverige — i Jämtlands län. Där har, efter år av utredningar, ännu ingen länsteater kommit till stånd.

När vi hörde talas om att Peter Oskarson skulle skapa ett norrlänskt teaterinstitut i Järvsö, hörde vi omedelbart av

En av publiken berättar efter föreställningen med Helsingegårdens produktion. (Foto: Stig Andersson).

NORRLANDSBERÄTTELSE

oss. Vi visste vad vi ville ha: inte teater på stockholmsvis, utan en scenkonst som utgick från vår egen kultur.

Det säger Lillemor Eklund, kultur- och bibliotekschef i Härjedalen.

Det märktes att föreställningen hade sina rötter häruppe i norr. På föreställningarna möttes alla generationer. Såväl femåringar som 80-åringar satt trollebundna. Olika åldrar tog till sig olika skikt i berättelsen, men alla bottnade i deras egna erfarenheter.

De medverkande skådespelarna understryker att »Fjället, skogen, myren« knappast var teater i traditionell bemärkelse.

Vi var så tydligt där på publikens villkor. Vi kom, i bokstavlig bemärkelse, till dem, inte de till oss. Vårt enda krav för att kunna spela var att rummet var tillräckligt stort. Det kunde vara ett kök eller en bygdegård — oss gjorde det detsamma.

Egentligen var inte vi huvudpersonerna, utan växelspelat med publiken var det

viktigaste. Vi berättade vårt och de bidrog efteråt med sitt.

Och alla kom, och mer därtill. I lilla Särvsjön, med elva invånare, bestod publiken av ett 50-tal personer. Människor som för länge sedan flyttat ut tog sig »hem« för att tillsammans med byn möta berättarna.

Pengarna, närmare en miljon, kom via länsstyrelsen och hade stämpeln »regionalpolitiska medel«.

Äntligen har det gått upp för beslutsfattarna att kultur faktiskt har stora regionalpolitiska effekter. När begrepp som »identitet« och »samhörighet« blir väsentliga, hamnar kulturen i centrum, säger kulturchefen Lillemor Eklund.

Förutom den regelrätta turnén ingick också samarbeten med amatörteatergrupper och teaterarbeten i skolorna i projektet. I skolorna i Bruksvallarna och Lofsdalen, till exempel, hade barnen intervjuat farföräldrar och morföräldrar och sökt i gamla böcker och uppteckningar redan innan skåde

spelare och musikanter anlände. Först ägnade sig elever, skådespelare och musikanter åt instrument, sång och musik. Sedan tog de itu med språket i berättelserna, för att i slutet av arbetsveckan vara redo för en föreställning där barnen agerade i alla rollerna.

Det handlade inte om dramapedagogik, utan om ett konkret teaterarbete, avpassat till barnens kunskande, säger Ulrika Mannerfelt, skådespelare.

Det viktiga var nog att vi stod på scenen samtidigt, när föreställningen väl blev av. Barnen blev medvetna om de har av kunskande och tradition. Jag tror också att det gav dem ett annat sätt att se på teater, över huvud taget.

Nora Plau, också hon skådespelare, menar att erfarenheterna i Härjedalen ställer en viktig fråga på sin spets: — Är verkligen den traditionella länsinstitutionen den enda vägen till en levande teater utanför storstäderna?

Helsingegården ligger i Järvsö i Hälsingeland, högt belägen med utsikt över Ljusnan.

Sedan förra sommaren drivs gården av en teaterstiftelse med uppgift att skapa och utveckla teater som hämtar sin näring från den norrlänska folkkulturen.

Ett tiotal personer är fast boende på Helsingegården, så gott som alla har ett förflutet i den på Folkteatern i Gävleborg. Konstnärlig ledare är Peter Oskarson.

Folkteatern i Gävleborg startades 1983 och blev redan från början mycket omskriven. 1987 omskapades ensemblen och Folkteatern valde en ny och egen inriktning. All kraft satsades på att uppföra norrlandseposet »Den stora vreden« av Olof Högsberg. Skådespelare och musiker skickades till urgamla teatertraditioner med rötter i folkkulturen, till Kina, Indien, Italien. Detta för att få inspiration och grunder för kunna skapa teater med den folkliga kulturens utgångspunkter. Väl hemma vidtog arbetet med att utifrån den egna traditionen skapa nya förutsättningar för ett sceniskt berättande, med sånger, rytmer, danser och berättelser som grund.

»Den stora vreden« blev en stor framgång och sattes upp i tre olika versioner, 1988, 1989 och 1990. Andre led i arbetet var »Den tragiska berättelsen om Omlédo« av William Shakespeare och flera nyskrivna pjäser.

1990 lämnade Peter Oskarson och en stor del af ensemblen teatern. Arbetet med den nya teaterinriktningen har sedan fortsatt för Helsingegården i Järvsö.

Helsingegården (inalles 18 byggnader) fungerade tidigare som lanthushållsskola, men skänktes förra året till teaterkollektivet av landstinget i Gävleborg.

NYJA PJÄSER FÖR BARN OCH UNGDOM

Af Bárá Magnúsdóttir

Barn- och ungdomsteater har alltid haft det svårt här. Skolorna har varit stängda för föreställningar och statens bidrag till fria grupper allför lågt. Men det sista året har varit ok och nu i vintras otroligt bra. Både professionella teatrar och amatörteatrar har i stort valt att visa pjäser för barn och ungdom.

Och kommit i samarbete med skolorna. T.ex. Nationalteaterns »Nattegalen« e. H.C. Andersen, som har turnerat omkring landet och Alpouleikhusins »Keli pó«, en ny islensk pjäs.

När vi grundade ASSITEJ-Island i november, var det omkring 10 föreställningar för barn och ungdom som pågik i Reykjavik.

Nu ser det ut som om Natio-

nalteatern kommer att ha tre barnpjäser på sitt repertori för näste vinter. Leikbruouland och några andra dockteatrar kommer också igång nu med nya pjäser för barn. Hur dom andra grupperna kommer att klara sig är svårt att säga. Alltid samme problem — inga pengar.

Nu satsar ASSITEJ-Island på en islensk barn- och ungdomsfestival i okt./nov. 91. Också ett seminar om barn- och ungdomsteater här på Island. Vad håller vi på med och hur? En mycket nyttig fråga, speciellt för oss, som inte har jobbat så koncentrerat tillsammans. Det blir spännande att se resultatet!

Islandsk ASSITEJ
Menningarmidtdóttir
Gerouberg
IS-111 Reykjavik
Island

Finsk ASSITEJ . Meritullinkatu 33, 2. krs.
SF-00170 Helsinki Finland

BARNTEATER SOM TEATERNS U-LAND

Barnteater-aktiva i Finland samlades till reflexion och diskussion

Af Nena Stenius

Teatercentrum i Finland fyller 20 år och anordnar en serie olika aktiviteter för att fira jubileumsåret. Eftersom så många av de fria grupperna under dessa 20 år har spelat för barn, faller det sig naturligt, att en del av jubileumsfirandet handlar om barnteater.

I samband med barn- och ungdomsteaterfestivalen i Uleåborg i april anordnade Teatercentrum ett seminarium, som egentligen för första gången på flera år samlade barnteaterarbetare i Finland till diskussion kring vad som i dag är våra motiverin-

gar, målsättningar och visioner. I vilken utsträckning gör barnteater-skapare, på grund av inbyggd självinsyn, ständiga eftergifter för presumtiva utväjlare och uppköpare? Hur mycket påverkar Beställaren X själva arbetsprocessen? Att det i dag dessutom görs rent kommersiellt beräknande barnteater, och att vi överhuvudtaget går mod ekonomiskt kärvtider, gör säkert inte problemet mindre. Ändå är det just barnteatern, vars publik ännu inte har fastnat i låsta uppfattningar om vad teater är, som borde spränga gränser - också formmässiga.

OM INNEHÅLL OCH UTTRYCKSMEDEL

En tydlig strävan från textcentrering och traditionella teaterformer mot en mera mångtydig kommunikation kom faktiskt till uttryck i nästan alla inlägg - det är alltså något man söker.

Helena Anttonen, dramaturg och teaterchef i Kajana, gick så långt som att säga, att det är helt oväsentligt vilken text man väljer att förverkliga. Det enda, som betyder något, är hur mangestaltar den på scenen. Att hitta sceniska uttrycksmedel för den människoskildring, man vill förmedla - det är det som är den stora frågan för den nya barnteatern.

Kristiina Hurmerinta från dockteatern Tummetott talade om sitt sökande efter något slags grundbilder för de stora livsfrågorna - kärleken, vänskapen, döden. Där man som vuxen och förälder känner sig hjälplös, kanske rent av blir avvisad av barn, då man försöker kommunicera med ord - där kan man kanske såsom konstnär nå dem via tillräckligt betydelsefulla sceniska bilder.

Skilnaderna mellan att tala till vuxna och att tala till barn är ju väldigt långt en fråga om ordval, tyckte Otso Kautto, nyutträdde chef för Teater Pieni Suomi. Men teaterns främsta kraft har aldrig varit ordet, utan alla de andra uttrycksmedlen. En stark, genuint teatral teater borde ju rimligtvis kommunicera, oberoende av publikens ålder.

»Ungdomsliga« tar över ledningen för Teater Pieni Suomi

Af Nena Stenius

Teater Pieni Suomi - det statliga barn- och ungdomsteater, som efter otaliga initiativ och en lång och mångskiftande händelseutveckling grundades i Helsingfors för fyra år sedan - har fått ny ledning. Otso Kautto, 29 år, tidigare regissör på stadsteatern i Kuopi, tillträdde för ett par veckor sedan som ny konst-

PIENI SUOMI

närlik chef. Han har med sig en ny dramaturg, Michael Baran, som liksom Otso själv gick ur Teaterhögskolan för bara några år sedan - samt en ny regissör, Petri Lehtinen, som blir färdig från regilinjen nu i vår.

Under de senaste åren har man ofta runt om i Norden hört bekymrade röster uttrycka sin oro över, att unga teaterarbetare inte är speciellt intresserade av barnteater.

Otso, hur kommer det sig, att

ni tre beslutat er för att söka er till Pieni Suomi?

»Det har åtminstone ingenting med idealistiskt högtravande målsättningar att göra. För min del råkar det bara vara så, att de föreställningar, jag gjorde i Kuopio - för vuxna - blev väldigt populära bland barn och unga. Det är tydligen något i mitt sätt att gestalta, i det teaterspråk jag använder, som tilltalar dem. Därför kändes det inte alls skrämmande

Otso Kautto - ny konstnärlig ledare för Teater Pieni Suomi. (Foto: Willie Tantt).

OM MOTIVATION OCH MÅLSÄTTNING

Varför gör vi teater för barn, hur »ädla« är våra motiv?

Jag vill, att min teater inger en känsla av trygghet, sa Sirppa Sivori-Asp, regissör och skådespelare från dockteatern Gröna Äpplet. Ett ställe, där någon lyssnar på en, och där man själv lyssnar på andra. Teater skall vara en tillflykt

från en karg verklighet. Barnens oro tex. under de veckor, som kriget vid Persiska Viken pågick, var enormt påtaglig. En sådan oro måste vi på något sätt kunna underlätta.

Seija Metsärinne, freelancer skådespelerska, som gjort mycket barnteater, bl.a. då hon jobbade på Skolteatern, uttryckte sig ungefär så här: I en hotfull, cynisk och dessillusionerad värld blir barnteater ett sätt för mig själv att klara mig mentalt. En föreställning för barn måste nödvändigtvis innehålla åt minstone en gnutta hopp - det är väl de flesta överens om. För att jag som skådespelare skall vara sann och trovärdig, måste jag själv

tro på det som föreställningen förmedlar. Därför måste jag också själv tro, att det finns hopp. Och det gör mig gott.

Undertecknad, som också satt med i panelen, uttryckte liknande känslor. Som regissör står jag visserligen inte på scenen, men hela processen med att ge form åt en föreställning handlar för mig om att få syn på möjligheter och utvägar. Utvägar för mig själv, för mina barn och andras. Det handlar om att bryta sig ut ur utsiktslösheten.

Att göra teater är ju i sig en barnlig sysselsättning, så det passar mig bra att publiken består av barn, sa Otso Kautto. Teater är att leka och spektakla. Det är något man skall göra av lust, glatt, otvunget och oensurerat.

Visst. Det är ju också sant.

DRÖMMAR OCH VISIONER OM FRAMTIDA FÖRESTÄLLNINGAR

Konst är viktigt för dem som försöker lära känna livet, barn och unga. Men har ni tänkt på hur viktigt konst är för dem, som bearbetar sitt liv för att göra sig färdiga att lämna det; de gamla, som förbereder sig för döden, frågade Yrjö-Juhani Renwall, chef för Stadsteatern i Uleåborg.

Mellangenerationen, de som är fullt sysselsatta med

ekonomiska strukturer i samhället, de kan bagatellisera värdet av konst - det är deras problem. Men de riktigt unga och de riktigt gamla - de som står närmare de tidlösa, universella livsfrågorna - för dem skulle jag vilja göra en gemensam föreställning.

När jag var barn, sa Metti Nordin, freelancer scenograf, upplevde jag alltid, att jag var portförbjuden i de vuxnas värld. Jag är rädd för att många barn upplever så ännu i dag - de är utestängda. Som vuxen upplever jag, att jag inte kan sätta mig in i ett barns värld. Det enda jag kan göra är beskriva världen såsom jag ser den, och göra det så bra jag kan. På det sättet kan jag kanske erbjuda barnen ett slags dubbel exponering, glänta på stängda dörrar.

VAD HOPPAS VI KUNNE GÖRA?

Vad mer hoppas vi kunne göra?

Professionellt fullödiga, visuellt starka föreställningar, med sceniska bilder som är laddade av symbolik och betydelser - men utan att glömma den levande skådespelaren, som upplever och reagerar med hela sitt känsleregister. Inte ytliga tablåer eller skissartade illustrationer - utan levande, pulserande människoskildring och skildring av en verk-

eller motbjudande att söka sig till en barn- och ungdomsteater.

Den problematik, som känns angelägen för mig just nu - hur har jag blivit den jag är - är dessutom högst sannolik av intres se också för sådana, som befinner sig mitt i sin uppväxt och utveckling. Så tidpunkten kändes väldigt lämplig för det här jobbet.

Och de andra två?

»Vi gick tillsammans igenom vilka teman och texter vi skulle vilja jobba med för tillfället - oberoende av var vi gör det. När vi gjort upp vår lista, insåg vi, att det mesta lämpar sig utmärkt bra på repertoaren i det här huset. Det avgjorde saken.

Vad tänker ni göra?

»Det första året tänker vi rikta in oss helt och hållet på en ungdomspublik. Den publiken är ju den största utmaningen. Om vi lyckas erövra ungdomarnas intresse, så blir det sedan lättare att slå an rätt ton, då det gäller de yngre. Då hoppas vi kunna göra ambitiösa satsningar för små barn.

Och repertoaren?

»Under vårt första spelår tänker vi göra bland annat »Den unge Werthers lidanden«, »Dr. Jekyll och Mr. Hyde« och »Easy Million« - Nathanael Wests roman om depressionens psykologiska verkningar.

Och sedan?

»Vi får se. Det som främst fascinerar mig med teater just nu, är att försöka beskriva sådant, som »inte kan med ord beskri vas«. Det uttrycket har dubbelmening - det syftar dels på något nonverbalt, dels på något oerhört, otroligt.

lighet med många dimensioner.

Och dörrarna mellan de olika åldrarna borde vi öppna på vid gavel; så att drömmar och förväntningar, erfarenheter och återblickar kan förenas i en gemensam känsla av hopp och kontinuitet - är det inte det kommunikation mellan människor borde handla om?

Ungefär så långt kom vi denna gång, under detta seminarium. Nästa vår, i samband med festivalen i Kuusankoski, skall vi samlas till en ny konfrontation, då står finsk ASSITEJ som arrangör.

Att vi, som jobbar med barnteater i Finland, måste skapa ett forum, där vi möts, ser varandras föreställningar, diskuterar och byter erfarenheter - ju konkretare, destu bättre - det börjar var

ganska uppenbart för alla. Många av oss jobbar alltså isolerat, utan perspektiv på vad vi sysslar med.

UNGDOMSTEATER

styret af den Balder vi ikke kender godt nok. Den forestilling bliver først god, når den er færdig. Det vil sige, når *Peter Seligman* har fundet den faste rytme mellem angst og uro, der skaber kernen i Balder Sørensen og gør det muligt at spille historien uden at sætte den febrilsk til.

★

Med *Bandens* forestilling »Uden navn eller Den musikalske kamel« står det omvendt til: uforligneligt spil, men en historie som er så antydet, at den mister sandsynlighed. Det glimter af absurd poesi og varm distancerende menneskelighed fra Kamelen. Et mættet portræt af en kvinde på den yderste rand, som vi intet ved om, men som *Annemarie Malte Klíxbull* uforglemmeligt fyl-

ler, det ved vi ikke. Forestillingens ene problem bliver, at ligeså autentisk som Kamelen fremstår, ligeså urimelig usandsynlig opleves *Virtuosens* historie. Og netop fordi vi får den så stykkevis, delt og ufuldstændigt tiltager den sig en ufortjent opmærksomhed og skaber dermed forestillingens andet problem: forholdet mellem den historie, der kalder på en voksen erfaring om ægteskabsforlis og tab af børn - og de 12 - 16 årige forestillingen henvender sig til. Den varme og solidaritet, der vokser frem mellem de to kvinder går ind, men hvorfor de sidder der i klude og sjaler i al slags vejr forbliver en gåde.

★

Teatret *Masken* har satset stort. For at sætte Vølvens Spå-

Vølven rigtig på plads. Derfor ender forestillingen som en lang, men også en vel blandet oplevelse ...

DET, DER BARE KAN SES

Rent umiddelbart synes det umuligt at dramatisere historien om »Den lille heks«, der fornægter hekseenes drilske mission. Men *Mariehønen* gør det med held. En enkel, effektiv og morsom scenografi med stiger, mopper og spande som ramme om en eventyrlig historie, der skifter elegant mellem det naivt-jævne, det komisk-absurde og det utopisk befriende. *Peter Westphal* og *Lisbeth Knopper* klarer både fortællerens retlinede og de komiske rollers over-, mellem- og undertoner — i mimik, replik og i lydhørhed overfor det

Milan er deres scenisk gestaltede dialoger. Her er de fremragende. Men den teknik, der bestandig kikser og dermed fører dem fra eksempel til eksempel, er ikke altid på niveau med de to, når de svinger bedst.

DET BEDSTE

»Der er ingen levende katte i forestillingen!« Det står der i *Teatergruppen Møllens* program under beskrivelsen af forestillingen »Ruth Jensen«. Det passer ikke! De er der alle sammen. Både Mullemænd, der startede det hele, fordi han samlede på killinger, sortemis, og røde og den grå og den lille brogede og ... Vi ved godt, at det, vi ser, kun er de brugte sweaters — en tynd, en tyk og en med knapper — som frk. Birk (*Connie Trondbjerg*) hjælper Kirkens Korshær med

er sart gennemskinneligt som gamle menneskers hud, de slidte stole, hører hendes snøften og kommer ind i Ruth Jensens univers. Stille går hun igang og skaber i brudstykker og i stadig dialog med sit publikum »Ruth Jensen«. Vi tror, vi kender den historie.

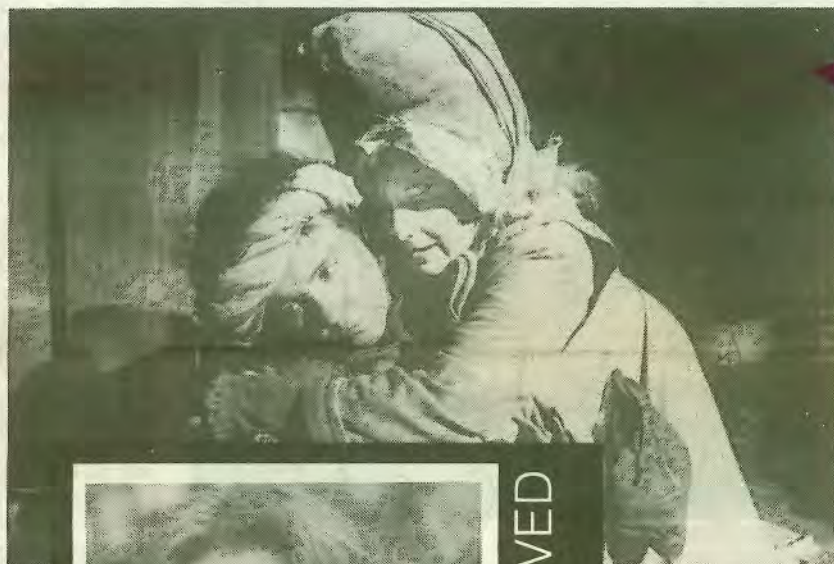
Ruth Jensen var søndagsskolelærer og lidt streng, indtil Mullemænd, den store grå hankat, som ingen ville eje, slog sig ned hos hende. Og killingerne kom til, forkomne, forpjuskede, forrevne blev de smidt ind under hækken, ind over hækken, lagt på trappestenen, mens bilerne hurtigt speedede op og forsvandt. Ruth Jensen tog dem til sig. Passede, plejede, fodrede, opdrog, kendte og elskede hver enkelt. Al sin tid, alle sine penge, hele sin omsorg gav hun kattene. Sommer og vinter, i al slags vejr cyklede

af, helbredet svigter. Så tager hun taxa til fiskemanden. Men hvordan har sådan én råd til taxa? Svineri er det, det burde forbydes, de burde skydes.

Og det bliver de. Stille ligger alle sweatrene — de tykke, de tynde og dem med knapper — i en stor bunke. Men ikke den røde. Den fik Ruth Jensen lov til at beholde. Ja, ja, ja.

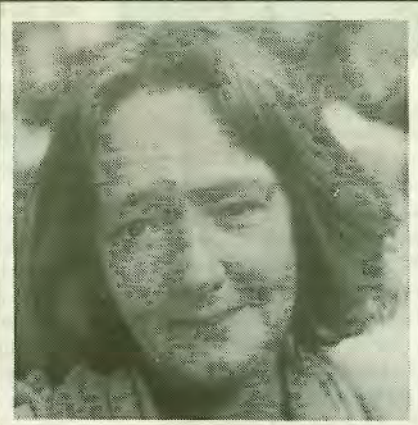
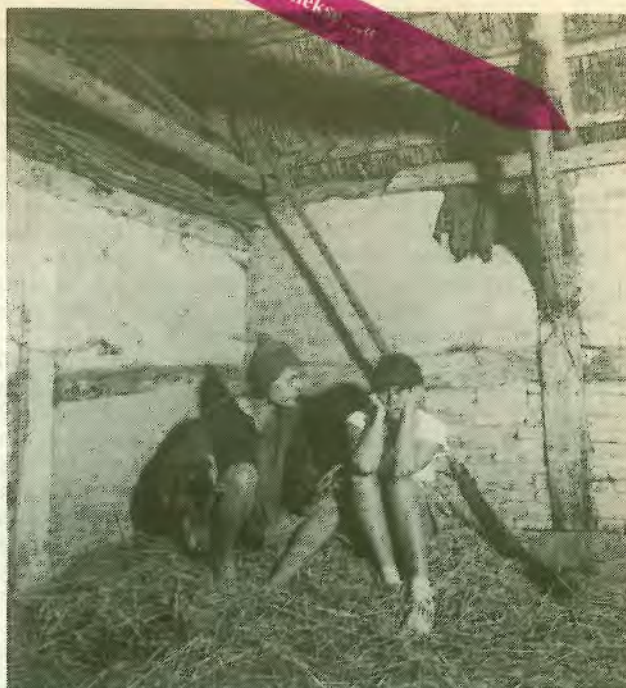
Umærkeligt — i små sproglige vendinger, i sætningskæder, der larmer, sviner, stinker og bander, som Ruth Jensen aldrig selv kunne gøre det, i en enkelt taxa vender hele forestillingen. Fra en beretning om en stille sær eksistens i en ikke ukendt provins til en fortælling om vores uforstående møde med det sære, det fremmedartede. Om de knivskarpe grænser for tolerance. Enhver kan associere videre til flygtninge, til indvandrere, til pun-

teatret: »Trafiklys gælder ikke for ænder«

Banden: »Uden Navn eller Den Musikalske Kamel«

Turnus: »Man brænder da heks«

FRA NÆSTVED

BETH JUNCKER

der med værdighed, med humor og med forunderlig livsundren. Hun er hele forestillingen værd. Men - den historie, som binder forestillingens to hovedpersoner, *Virtuos* og *Kamelen*, sammen og som skal få os til at se dem som henholdsvis starten og slutningen på et posedameliv, halter.

Jeg ved stadig ikke, hvorfor den kvindelige orkestermusiker en sen nat kommer styrten ind på Kamelens domæne under åben himmel med violinen presset ind til sig som et andet barn. Vi hører spredt om hendes musikermænd, der så stærkt til andre kvinder, om et hus, der måske brændte, ihvertfald ligger han nu på hospitalet, barnet er dødt og hun er flygtet. Hvad der egentlig skete, hvorfor hun blot løb og hvorfor hun vælger et liv på gaden trods Kamelens advars-

dom og udvalgte scener fra mytologien sammen til et stort opsat dramatisk epos, der leder frem mod Ragnarok og samtidig giver et bud på den indsigt, vi idag bør besinde os på, hvis vi ikke vil se vort eget Ragnarok i øjnene, det må kaldes en satsning. Der er oplevelser at hente i *Maskens* »Ragnarok«: en burlesk sanselighed, en typologi af varieret selvoptagethed, en spændende udlægning af forholdet mellem jætter og aser, en dristig scenisk vekslen mellem et kropsteater, en manende lyrik og en scenisk folkelighed. Når forestillingen dog har svært ved at samle sig til et sammenhængende episk forløb, skyldes det både svingende stillejer og ujævnt skuespil. Loke står der, Balder gør det, Thor svinger naivt frembrusende, men *Mé Michelsen* har ikke formået at få Freja, Odin og slet ikke

publikum, der lever kommenterende med.

Det er en helt anden form for komik, der præger makkerparret *Oli og Milan* (*Bo Bertram* og *Niels Jørgensen*) i *Comedievognens* »Baby, baby«. Selvom de taler et fornøjeligt og genkendeligt volapyk, bringer forestillingen os tæt på Gøg og Gokkes sort-hvide filmverden, hvor selv det enkleste kikser og forkludres og skaber et rablende forceforløb. *Comedievognen* stiliserer det farceagtige og skaber et galskabsforløb, hvor hovmod står for fald. De to herrer drager land og rige rundt med et foredrag, »Baby, baby«, hvis budskab er, at børn kan måles, vejes og findes — for små. Men komikerparret vikles ind i deres egen teknik og egne eksempler, og forestillingen ender med at modbevise sin egen tese. Det bedste ved *Oli og*

at sortere og reparere. De har brug for en kærlig hånd, som hun siger, mens hun fortæller os om »Ruth Jensen«. Men forvandlingen sker. Kattene myldrer blandt gamle dåser med vand og fiskerester, og Ruth Jensen står der med sit hæse streng — ja, ja, ja — som bliver mere og mere kærligt for hver gang vi hører det. Hvordan går det til? Hvorfor bliver en forestilling for de 4-9 årige med et så umuligt emne som en voksen kattemor til en stor og uafrystelig oplevelse?

Det skyldes først og fremmest *Connie Trondbjerg*. Omsorgsfuldt slår hun en ring omkring os, en hånd på et hår, et klap på en skulder, et særligt blink med øjet, slutter en kontakt, som fastholdes og udbygges forestillingen igennem. Mens hun syr en knap i en trøje og lytter til *Dirch Passer* i radioen, ser vi: køkkenskabet, der

hun efter fiskerester, vendte hjem med spande på styret, spande på bagagebæreren og kogte, skar og fordelte småsnakkende til alle. Kattene bliver de børn, hun aldrig fik. Selv bliver hun den mor, vi alle drømmer om. Hende, der accepterer os, som vi er — skabede, sribede, sorte, røde, friske og syge. Vi kender den historie, tror vi.

Indtil naboen anskaffer en dobberman, og kat efter kat bliver skambidt. Ruth Jensen flytter. Ud på landet i et lille hus i en nedlagt frugtplantage. Luft og plads til kattene. Indtil ejeren af plantagen griber ind: de larmer, fandme. De sviner fandme. De stinker fandme. De bliver fandme flere og flere. De skulle forbydes ... Ruth Jensen flytter. Ruth Jensen bliver flygtning. Hun lukker sig inde med sine katte. Gammel er hun blevet, kræfterne tager

kere, rockere, tabere eller blot som børnene blive i historien om den kattemor, der mister sit livsindhold.

Det er genialt gjort, og historien rammer! Det ville ikke kunne lade sig gøre uden de billeder af skrøbelighed og forsvarsløshed *Gitte Kath* bygger ind i scenografien og slet ikke uden den varme og humor, *Connie Trondbjerg* fortæller med. Jo tættere vi kommer på slutningen, jo mere dyssende en distance skaber hun for os.

Efter en sådan oplevelse har man kun lyst til at sidde lige så stille. Så enkelt og stærkt kan teater være i et ganske almindeligt klasseværelse på Lindebjergskolen i Næstved en lørdag formiddag. Det bliver det kun, fordi hver eneste detalje i forestillingen er gen-

Fortsættes næste side

MØDER MED ET BØRNE- OG UNGDOMSTEATER

nemtænkt — fra knolden i nakken, kluden på vandhanen, rødspætterne i spanden, til historiens sprog og kontakten til os.

★

Han ser lidt enfoldig ud, som han står der med sin brune kittel, sit småstrittende hår, sin lille kasse med små programmer og det store sorte telefonapparat på skulderen og beder os flytte os lidt og ikke stå i vejen, for han har jo næsten givet os en ordre og skynder sig at sige og forklare, alt det der vil ske med programmerne og det hele, når han nu snart kommer Manden, for det er ham, der bestemmer og ejer og man kan ikke bare, for så ... Han har frakke på og blanke sko, der knirker, men ikke blå, for Manden kan ikke lide blåt ...

Med dette lille forspil skaber Ray Nusslein sit rum, dets autoritetsforhold, sin egen underordnede rolle som den, det går ud over, hvis Mandens ordrer ikke efterleves - og placerer dermed umærkeligt sit publikum i en tryk solidarisk alliance med sig selv. Den tryk, der gør, at vi tør, og at forestillingens titel bliver virkelighed: »Trafiklys gælder ikke for ænder«.

Børns liv er fyldt med trafiklys: de må ikke røre, ikke råbe, ikke løbe, ikke larme, ikke bande for så ... Beständig sætter vi hegnet og advarselstavler omkring den nysgerrighed, der er drivkraften i deres kreative erobring af tilværelsen. Vi skaber børn, der enten bliver frygtsomt tilpasningsivrige som den lille assistent eller selvsindstærkede og pivede som Manden.

Det er nysgerrighedens kummerlige livsvilkår Ray Nusslein og Paraplyteatret sætter focus på. Men det ville ikke være ham, hvis det ikke skete på en helt unik og visionær måde. Alt i »Trafiklys gælder ikke for ænder« er omhyggeligt gennemtænkt og samstemt — og dog bygger forestillingen grundlæggende på improvisationens svære kunst. En balance, der kræver en Nusslein for at lykkes.

Kan man tage sin nysgerrighed med på arbejde, selvom man ikke må for chefen? Det er spørgsmålet og blot det at kunne stille det, vender verden 180 grader og åbner nye horisonter. Mandens assistent har gjort det. Han har sin nysgerrighed i et lille bur om halsen under den brune kittel. Der sidder den på en stol og er ganske usynlig. Sådan må det jo være med nysgerrigheder, der sættes i bur: de skrumper ind til det rene ingenting.

Mens vi og den lille assistent, der ikke må noget, venter på at Manden skal komme og vise os sine ænder, starter nysgerrigheden sine overtalelses- og udbryderøvelser. Den laver den ene stige efter den anden og slipper ud. Assisten-

ten bliver både forskrækket og mildt bebrejdende. For hvad sker der dog med en nysgerrighed, der får sin frihed? Den vokser! Balderne hænger ud over den lille stol, så liggestolen må tages til hjælp og lidt efter lidt omskibes Mandens kedelige brune Pfaff-rum med de to dumme små flag til et blomstrende landskab med himmel og skyder og en vandpytpjaskende nysgerrighed i hvide gummistøvler og paraply. Jeg har selv set det! Så smukt og sjovt og mavekildrende kan livet blive, når nysgerrigheden slipper løs.

Hele denne mirakuløse forvandlings proces styres af dialogen mellem den lille assistent og hans publikum. Det er her Ray Nussleins eminente mesterskab folder sig ud. Fra en tøvende, afventende, let advarende nervøsitet — Manden kan jo dukke op — udvikler dialogen et dristigt lattermildt vovemod. Selv om den lille assistent bliver så overmodig, at han kan betro os, at der slet ikke er noget ved Mandens ænder. Har man set en and, har man set dem allesammen. Under hele denne proces, hvor børnene tør og nysgerrigheden regerer, får vi — i små lakoniske kommentarer — et portræt af den autoritet, der fængsler nysgerrigheder. Vi har det ydre statelige billede af frakken, de knirkende blanke sko, den stadike ordrestrom. Bag det ligger det indre: det forkælede pivede insisterende voksne barn, der vil bestemme alt selv, og derfor lukker verden til i hierarkier og kedsommelighed.

Som voksen sidder man stille som mus, for det er så fin, skrøbelig og smuk en proces, der bliver til i dette rum, hvor intet ellers må røres. Nysgerrigheden vokser, og børnene åbner sindets døre og vinduer. Selv har jeg besluttet at tage min nysgerrighed med på arbejde — og se hvad der sker!

★

»Ruth Jensen« startede min festivaloplevelse. »Trafiklys gælder ikke for ænder« lå i midten, og med tonerne fra »Amerika eksisterer ikke« sluttede den. Ikke den værste slutning. Der er en leg med fortællingens kunst, en jongleren med roller, med spil og med stil, som gør denne løgnehistorie til en indtagende oplevelse. Det kan godt være Amerika kun eksisterer i vore drømme, men forestillingen lever og synger.

Det er — og det skal så være min afslutning på denne møderapport — ikke de hurtige ideer og de hastige opsætninger, der skaber dansk børneteater. Det kommer fra de teatre, der i årevis har fastholdt udforskningen af børns verden og er blevet bedre, dygtigere og dristigere. Fra Møllen, fra Artibus, fra Paraplyteatret, fra Månegøgl, fra ...

MASKEN HAR FÅET EN ANSIGTSLØFTNING

»På Herrens Mark«.

Af Carsten Jensen

Der drives ikke længere missionsvirksomhed i den gamle bygning i Nykøbing Falster, men alligevel har husets brugere et klart formål med deres aktiviteter; at lave godt teater og være en kulturel byggesten i lokalområdet.

Det var derfor en længe

næret drøm, der gik i opfyldelse for nylig, da Teatergruppen Masken via en fordobling af de tildelte ressourcer kunne konstatere, at de nu kunne være egnteater ikke alene af navn, men også navn.

For egnteater har gruppen på papiret været siden 1980 -

og da også behørigt fejret sit 10-års jubilæum i så henseende. Men det har knebet med at føre alle de gode planer ud i livet, så længe økonomien godtgjorde, at størstedelen af indsatsen måtte lægges i turnevirksomhed.

**FORDOBLING
AF EGNS-
TEATER-
STØTTEN**

Men fra denne sæsons begyndelse har Masken altså fået en fordobling af det kommunale og amtslige tilskud, således at der nu er to millioner kroner at gøre godt med. Kulturministeriet refunderer halvdelen efter de gældende regler, men resten udredes af Nykøbing Falster kommune med 2/3, samt Storstrøms amt.

Bodil Vigsø, administrator på fri-, del- og heltid siden 1973, og Mette Bentzen, skuespiller i Masken siden 1979, lægger da heller ikke skjul på deres glæde over de nye tider:

»For første gang i alle de år har vi nu fået et brev, hvori der står, at vi kan regne med penge i tre år. Vi har faktisk aldrig haft en egentlig kontrakt med kommunen, men har fra år til år fået fremskrevet støttebeløb. Med den nye egnteaterkontrakt er der tale om en tre-årig forsøgsperiode, hvor projektet skal vurderes efter to år. Det her betyder bl.a., at vi nu kan aflønne de ansatte hele året - hvor vi ligesom alle andre danske børneteatre hidtil har måttet lade A-kassen være hovedsponsor. Desuden giver det os mulighed for at engagere flere gæstespillere, og - instruktører, lade vore faste

spillere gå på orlov eller søge inspiration andre steder i perioder. Kort sagt skabe fornyelse«.

**ANERKEN-
DELSE OG
PRISER**

Det er en smuk måde, lokalområdet anerkender Maskens arbejde på. For trods manglende ressourcer og opslidende turnerende teatervirksomhed har gruppen alligevel manifesteret sig lokalt på overbevisende måde.

Ikke mindst hvad angår de mange egnesspil, hvor hundreder af lokale amatørskuespillere har været inddraget i arbejdet med at genfortælle egnens og områdets historie med teatraliske virkemidler.

Det blev da også synliggjort med tildelingen af LO's Kulturpris i 1989 - som var på 40.000 kroner plus den mindre håndgribelige ære. Det var bl.a. lokale fagforeninger, der stod bag indstillingen, og prisen skal opfattes som en stor anerkendelse af det aktivitets- skabende arbejde og den kulturelle gennemslagskraft. I begrundelsen hedder det bl.a.: »Fornemt samfundskritisk og historisk engagement, der ellers ikke trækkes så stærkt frem; det almindelige menneskes vilkår - nu og i fortiden«.

**ERHVERVS-
POLITIK MED
KULTUR I**

Heller ikke fra andre sider af produktionslivet har det skortet på opbakning. I 1990 fik Masken således 300.000 kroner fra det lokale erhvervsråds pulje på 1,9 millioner kroner til erhvervsfremmende foranstaltninger. Ud fra den klare motivering, at et godt kulturliv er en forudsætning for, at erhvervslivet kan blomstre.

Denne erhvervsstøtte er dog nu indgået i den samlede egnteaterkontrakt for de næste tre år:

Bodil: »Borgmesteren er tidligere kulturudvalgsformand, og det er helt klart hans kongstanke, at kulturen skal være en del af den officielle erhvervs- politik«.

Mette: Det drejer sig også om at skabe et attraktivt miljø, og det er det nuværende byråd helt bevidst om. Hvis høje-reuddannede skal herved og arbejde og bo, vil de også have kulturtilbud til sig selv og deres børn. Med opbakningen af Masken og med oprettelsen af basisensemble og musikalsk grundkursus i tilknytning til musikskolen har Nykøbing F. byråd slået et slag for kulturen.

»Byspil 89 - Pastor Jes Jessen med familie«.

Kommunen yder også støtte til Nykøbing F. Teater, hvor de turnerende forestillinger spiller, og hvor musikarrangementer af forskellig art afvikles. Det er også kommunen, der stiller lokaler gratis til rådighed for den meget aktive amatørscene, Gl. Sprøjtehus.»

INGEN LOKAL MODVILJE

Egnsteatret Masken har ikke selv mødt den sitrende lokale modvilje, der er blevet andre gruppeteater til del, når de har slået sig ned som egnsteater i en fremmed by og lavet »anderledes« eller måske endog »venstreorienteret« teater.

Mette: »Vi har faktisk aldrig stødt på massiv modstand, og det skyldes nok en kombination af flere ting. Nykøbing F. har en stærk teatertradition — byen fik sit første teater i 1860'erne — og har været kendt og er det stadig for sine sommerrevyer. Nykøbingenserne omtales af de turnerende teatre som et medlevende og talstærkt publikum — et af de bedste i landet. Vi har aldrig slået os op på et venstreorienteret image, og endelig er vores lokale forankring meget reel på den måde, at en stor del af gruppen er lokal-fødte. Det giver en styrke.«

Bodil: »Desuden har vi et glimrende forhold til amatørscenen - vi låner fx. kostumer ud til amatørteater på Lolland-Falster og omliggende øer. Foruden til snart sagt hver eneste skolekomedie i området. Og vi har et udbredt samarbejde med Nykøbing F. Teater. Det er en gammel tradition, at vi låner teknisk grej og assistance af dem. Teatret er jo ellers ikke noget egentligt produktionssted, men bruges til sommerrevyer og opsøgende teaterforestillinger i teaterforeringsregi.«

Og så er der jo altså den massive inddragelse af lokalbefolkningen i de tre hidtidige store egnsspil. Først stavnsbåndsspillet »På Herrens Mark«, dernæst »Trækfugle« om de polske roearbejdere - og i 1989 »Byspil 89«, der var bygget op omkring situationer fra Nykøbings 700-årige historie.

Det næste er allerede i støbeskeen, omend hemmeligt-stemplet, men så meget kan røbes, at det tager sit udspring i folkevisetraditionen.

LIVSHISTORIER

Egnsspillene er en stor og kostbar affære med en produktionsstid over flere år og med ekstraordinære tilskud fra kommune, amt - samt diverse fonde. Men de er samtidig en vigtig brik i Maskens forhold til lokalområdet. Derudover har gruppen en omfangsrig virksomhed med dramaarbejde og kurser på de lokale skoler og institutioner, sygeplejeskolen, den lokale afdeling af lærerhøjskolen m.m.

Andre givtige samarbejdspartnere er fagforeningerne, ikke mindst Kvindeligt Arbejderforbund. Folk fra Masken har bl.a. afholdt kurser på forbundets kursusjendom i Karrebæksminde, hvor 18-20 kvinder fra hele landet og forskellige brancher deltog. De bidrog med livshistorier, som blev bearbejdet i dramatisk form. Og de kommer iøvrigt til at danne grundlag for en af

Egnsteatret Masken har sit udspring i Nykøbing Falsters Amatørscene. I 1971 producerede en lille flok »udbrydere« børneteaterforestillingen »Den mystiske tuba« og fortsatte ad denne vej, indtil de i 1978 fik professionel status via kommunale forsøgspenge til det, der fra da af var Masken. Gruppen fik egne lokaler i kælderen under Nykøbing Teater og egnsteater-status i 1980. Fire år senere flyttede man til de nuværende lokaler i et gammelt missionshus i Skolegade 16.

Maskens Hus består af en teatersal med plads til 120 tilskuere og tilhørende billetsalg og foyer. Dertil kommer en 1. sal med køkken, møderum, kontorlokaler og mini-værksted - samt en 2. sal med lejlighed til gæsteinstruktører og -spillere.

Masken er kollektivt ledet og består i dag af fire faste spillere og en administrator. Desuden er tilknyttet en tekniker og diverse gæstespillere og -instruktører. Gruppen har de senere år haft en omsætning på knapt halvanden million, hvoraf cirka en tredjedel er spilleindtægter.

I 1985 modtog Masken »Den Gyldne Spade« for årets bedste egnsspil, og i 1989 fik teatergruppen LO's Kulturpris.

Maskens forestillinger i næste sæson. Arbejdstitlen er »Det er også vores historie«, og forestillingen får premiere på Arbejdermuseet i København i marts 1992.

LIVSBEKRÆFTENDE TEATER

Og hvad er det så, der kendetegner Maskens kunstneriske virke? Skal man vurdere ud fra de senere års forestillinger, springer det nok i øjnene, at det talte ord dominerer på bekostning af det teatermæssige kropssprog - og at de, sammenlignet med fx. Artibus' »sorte« teatersyn, ligger i den modsatte ende af lys-spektret:

Mette: »Især kolleger har beskyldt os for at være lidt naive, f.eks. da vi lod »Affaldsmimoser« få en happy-ending eller i hvert fald en slutning fuld af håb. Vi ønsker ikke at efterlade vores publikum og især ikke børnene deprimerede og modløse. Vi vil gerne give børnene nogle muligheder og fortælle dem, at forandring er mulig. Vi forsøger i vores repertoire at ramme noget væsentligt i tiden, vi laver teater med holdning, men uden sortsyn. Det er også derfor, at vores nye store forestilling, »Ragnarok« ikke ender som i forlægget, Villy Sørensens »Ragnarok«. Vi kunne ikke bare slutte forestillingen af med verdens undergang. Vi lader en ny verden opstå, giver en åbning til, at der efter denne

verden kommer en ny og bedre. Det skal lige tilføjes, at det ikke bare er Masken, der endnu engang vil være livsbekræftende, men er helt i overensstemmelse med den mytologiske forestilling om en ny og bedre verden, Gimle.«

OMLÆGNING AF DRIFTEN

Netop »Ragnarok« er første led i en omlægning, som skal give Masken en kunstnerisk og organisatorisk ansigtsløftning. Som naturlig konsekvens af den øgede egnsteaterbevilling vil gruppen satse mere lokalt og dermed turnere mindre, hvilket betyder, at publikum skal opdrages til at opsøge Maskens eget teater.

Det har også ligget implicit i de øgede kommunale bevillinger, at indsatsen så blev koncentreret i lokalområdet, samtidig med at der skulle ske en opstramning af Maskens organisationsform og kunstneriske profil.

Bodil: »Vi har længe ønsket at satse mere lokalt. Førhen har vi næsten udelukkende spillet opsøgende teater og spillet over 75 % af forestillingerne i specielt Jylland og i Københavns omegnskommuner. Men vi kan tydeligt mærke, at der rundt omkring er færre penge at købe teater for. Vi sælger mindre og holder heller ikke stykkerne så længe på repertoiret som førhen. Også derfor er det et godt tidspunkt

at lægge driften om.

Der vil fortsat blive købt meget opsøgende teater med andre grupper herude, selvom vi gerne vil have teatret ud af gymnastiksalene og ind til Maskens Hus. Vi vil dog ikke kunne dække hele aldersgruppe-spektret, så alt i alt er kombinationen nok udmærket. Og det vi måtte tage fra andre grupper, modsvares jo af vores mindre turne-virksomhed andre steder i landet. Enhver ved jo, at det giver færre indtægter at spille stationært, men vi bruger netop en del af vort forhøjede tilskud til at finansiere denne omlægning.«

KUNSTNERISKE KONSULENTER

Masken vil bl.a. med sin nye teatertilbudsstruktur give amtets skoler og institutioner muligheden for at vælge, om de selv vil tage i teatret, eller om teatret skal komme til dem. For de to store teaterbiler agter man at beholde. Forestillingen »Ragnarok« spilles således en uge i træk i hver af de store byer i området (Næstved, Vordingborg og Nakskov) - en model, som skal bruges på de kommende nye forestillinger også.

Organisatorisk forlyder det, at de kommunale og amtslige tilskudsgivere gerne ser Masken omdannet til en institution med egentlig bestyrelse og kunstnerisk ledelse.

Og til den ende har Masken enteret med to udefrakom-

mende instruktører, der skal fungere som kunstneriske konsulenter, komme med repertoireforslag, inspirere og tilrettelægge kurser for spillerne. De to er *Mê Michelsen*, instruktør og skuespiller m.m., og *Preben Friis*, instruktør, skuespiller og dramatiker - som iøvrigt har stået bag Maskens succesrige egnsspil.

Og hvad er det så, Preben Friis og Mê Michelsen skal tilføre Teatergruppen Masken?

Preben Friis: »Vores arbejde er den kunstneriske leders arbejde, men vi har ikke nogen kompetence. Vi beslutter altså ikke alting selv, men lægger tingene frem til diskussion og afgørelser efter et grundigt forarbejde. Vi vil gerne ændre Masken fra et turnerende teater til et lokalt teater, så den egen, der betaler til teatret, også får optimal glæde af det - og også sådan, at teatret samler sin energi, istedet for at sprede det ud over det hele. Der bliver altså mindre rejseaktivitet og det bliver lettere at dække området - både prismæssigt og også med forestillinger.

Vi har lavet en plan, der hedder *tre nye produktioner om året* for at der skal komme noget nyt frem hele tiden: Den ene skal være en ren børneteaterforestilling, som går ud til institutioner eller spiller stationært. En skal være en familieforestilling, som både kan spille stationært og turnere i amtet.

Og så vil vi gerne lave en

voksenforestilling af en eller anden slags, som ikke skal kollidere eller konkurrere med noget af det, Nykøbing Teater laver - altså den store og vel-fungerende teaterforenings gæstespil og revyer. Disse voksne teaterstykker kan bl.a. være egnsspil eller store produktioner, hvor mange amatører og lokale kan inddrage. Vi skal bruge det store og positive potentiale, der findes i området.«

DIREKTØRER OG ANSATTE

BTA: Kan man sige, at Masken har savnet en skarpere kunstnerisk profil?

Preben Friis: »Det har jo været et krav fra de, der gav pengene, at der skulle ske nogle ændringer i opbygningen af teatret. Det er jo en gammel gruppe, og på et eller andet tidspunkt har man behov for, at der sker noget nyt - at der kommer nogen udefra med nye ideer.

Det vi har gjort og som fungerer utroligt godt, er at selvom vi som sagt ikke har nogen kompetence, så spiller vi på møderne nogle roller, således at vi er direktører og de andre er de ansatte. Det har givet nogle gode og frugtbare diskussioner. Normalt når man sidder i et gruppeteater, har man den svære dobbeltrolle, at man måske gerne vil lave noget, mens teatret har brug for noget andet. Nu kan de i de situationer være fuldstændig egoistiske, mens vi insisterer på nogle andre ting for at håndhæve teatrets kunstneriske profil.

Det er lettere for folk udefra at foreslå radikale ændringer.«

BTA: Som for eksempel?

Preben Friis: »Det gælder hele omlægningen fra turnerende til lokalt teater. For hvis det nu slår fejl i det lokale, har man måske mistet de gamle kunder i turne-regiet. Det er noget af en satsning. En anden ting er at sige, at med de flere penge til teatret, skal der også komme nye og også gerne unge spillere ind. Der skal hele tiden gæstespillere ind, hvilket også betyder, at nogle af de skuespillere, der er der nu, kan og skal gå ud og lave nogle andre ting i perioder, så der kommer mere gennemtræk.«

KONTINUITET OG RØDDER

BTA: Og de to kunstneriske konsulenter får afprøvet deres lederevner?

Preben Friis: »Ja, vi får mulighed for at lave noget arbejde med kontinuitet. Fx. har vi denne sæson ladet repertoiret kredse om »vores rødder«. Med »Ragnarok« er det jo den nordiske mytologi, mens juleforestillingen tager udgangspunkt i vores kristne baggrund - og det kommende egnsspil handler om middelalderen og hele vores folkevisetradition.

Og det mytologiske stof, som vi har researchet i, giver nok basis for endnu en forestilling i den emnekræds.«

Såvidt den ene af de to kunstneriske ledere, der sammen med Maskens faste stok skal sørge for, at omlægningen fra turnerende til lokalt teater forløber godt. Til glæde for lokalområdet, kulturlivet - og Teatergruppen Masken. Et rigtigt egnsteater.

I september besøgte Teatergruppen Batida Archangelsk, en sovjetisk havneby ved Hvidehavet.

Af Søren Ovesen

Anledningen var en international teaterfestival, arrangeret af en lokal teatergruppe under ledelse af Viktor Panov. Byens kulturelle forvaltning, den lokale savværksindustri, Komsomol, Sputnik, officersklubben m.fl. sponsorerede på bedste vestlig vis arrangementet.

Festivalen strakte sig over en uge, omfattende forestillinger fra Sovjet, Polen, Belgien og Danmark.

SKÆRSILD

Fra vi modtog telegrammet med indbydelsen og til afrejsen havde vi - især vores administrator - gennemlevet en skærsild af bureaukrati og umulig kommunikation. Den russiske ambassade havde været venlig og imødekommende men ikke til særlig stor hjælp. F.eks. kunne man ikke fremskaffe et kort der angav bilvejen fra Lenin-grad til Archangelsk. Min søns plastikbadebold, forestillende jordkloden, gav det bedste bud. Der kunne man faktisk både se de to byer, og en rød streg der forbandt dem.

Telefonforbindelse til arrangøren var forbundet med timers eller dages venten, og resulterede som regel i at man fik fat i en der kun talte russisk.

Det endte med at vi simpelthen telegraferede vore betingelser og en nøjagtig rejseplan til Viktor Panov. Derefter krydsede vi fingre og købte billetter.

Der er ingen grund til at gå i detaljer ang. told, valuta, transit, carnet osv. Det er en verden helt for sig.

REJSEN

Størstedelen af gruppen (hele Batidas selskab udgjorde 16 voksne og 2 børn) blev som vi havde planlagt afhentet i Moskvas lufthavn. Derfra overtog vore værter styringen. Og udgifterne. Overnatning i Moskva, flyverejse videre, bespisning, underholdning osv. Alt blev der sørget for.

Bilen med teknik, instrumenter og kulisser og fire passagerer skulle køre til Leningrad og parkere ud for det revolutionære vartegn, panserkrydseren »AURORA«.

På det aftalte tidspunkt

steg to mand ind i bilen. I de følgende 24 time førte de os af bumlede, snørlige veje nordpå. Non-stop. 1500 km gennem næsten mennesketomme birkeskove, kun sjældent afbrudt af en klynge småhuse, bygget af tømmer, med smukt udskårne gavle, og en enkelt forretning (med masser af varer!), og af og til en beskidt tankstation.

FORESTILLINGEN

»Renovatus Mirakuløsus« er en musikalsk tju-bang forestilling om forurening. Den har 14 medvirkende og er egentlig tænkt som gadeteater. Derfor er der malet med bred pensel og stærke kulører. Forestillingens kvaliteter ligger i energien, musikaliteten, dansene, de farverige optrin og det provokerende budskab. Den taler et letforståeligt sprog uden ord.

Vi var programsat til at give tre opførelser, én på den officielle festival og to i en nærliggende by. (Der grundet produktion af atomubåde indtil for nylig har været total lukket for fremmede.)

BØRNETEATER

På vores egen foranledning og til russernes forundring, ønskede vi tillige at spille på en ganske almindelig skole - ligesom vi plejer. I denne del af Sovjet noget ganske usædvanligt. Teater spilles i store teatre. Børnene sidder vandkæmmede og med sløjfer i håret i dybe plyssæder der næsten truer med at opsluge dem. Og skuespillerne står oppe på scenen. (bortset fra denne, lidt stive form, så vi en god børneforestilling med Viktor Panovs gruppe. Bl.a. endte børnene til sidst på scenen i en musikalsk finale).

Skoleforestillingen blev arrangeret - som alt andet vi ønskede eller foreslog.

(Lille belysning eksempel: I forbindelse med åbningen af en parallel musikfestival, havde man spurgt om vi ville lave en musikalsk happening i foyeren, hvilket vi sagde ja til. I den forbindelse kom jeg til at nævne at jeg gerne ville optræde som officer i den røde hær - hvorefter jeg glemte det.

Da dagen oprandt, stillede en af teatergruppens mange volontører med en mand som viste sig at være officer med adskillige striber på. Han havde medbragt sin uniform for at kunne låne mig den, med risiko for at udlevere både den og militæret til spot og spe.

Det var os der ikke turde. Som gæster i et fremmed land mente vi, at der måtte være visse

grænser for vores udfoldelse.)

SKOLEN

Skolen var en grim betonkasse. (de fleste huse i byen var grimme betonkasser). Den rummede et par tusinde børn, var meget sparsomt udrustet, og temmelig nedslidt.

De fleste børn bærer en eller anden form for skoleuniform, blå med rødt tørklæde, der samtidig er pioneruniform. Pionerorganisationen fremstår som en del af skolevæsenet og er der

hvor børnenes ikke-faglige aktiviteter - tegne, male, teater, sport - finder sted. Så det var da også pionerlederen, en lille fiks sag med stram nederdel og makeup som en filmstjerne, der modtog os og viste os lokalet vi skulle spille i.

Der var ikke megen plads at rutte med. Men der var en smal scene som vi efter hjemlig tradition anbragte en del af publikum på. Ligeledes kneb det med strømmen. En lille forkolet stikkontakt så ikke ud til at kunne klare forestillingens endda

temmelig beskedne strømforbrug.

Skolens fysiklærer blev tilkaldt. Han kastede sig over opgaven med stor entusiasme og det lykkedes ham da også i sidste øjeblik at fravriste de elektriske installationer tilstrækkelig mange watt, til at vi kunne få det hele til at virke.

PUBLIKUM

Da dørene blev åbnet strømmede et forventningsfuldt publikum ind. Aldrig har så mange børn fyldt så lidt. Spillepladsen blev efterhånden reduceret til et

minimum. Ikke syv vilde heste kunne formå pionerlederen til at anbringe børnene på gulvet. Hun sagde ganske vist ikke nej til forslaget. Hun smilede bare og fremtryllede flere stole og bænke. Fløjddøren ud til gangen hvor de øvrige af skolens børn støjende myldrede frem og tilbage, blev slået op og i åbningen blev stole og bænke arrangeret til yderligere 20-30 publikummer. Til sidst rummede det lille lokale, incl den nyetablerede loge, omkring 350 personer.

Og efter en kort introduktion på russisk (forberedt og oversat hjemmefra) kunne vi starte.

Det var et yderst levede og velopløst publikum. Trods de fine røde tørklæder og uniformer var omgangsformen børn og voksne imellem, åben og tvangfri. Og således

BY I LAND

også mødet med os og vores forestilling. Der blev grinet (på de rigtige steder) og kommenteret højlydt undervejs. Den blaserthed, som man af og til kan møde hos et dansk teenagepublikum, var her afløst af en ubændig nysgerrighed.

GUMMIMASKER

Efter forestillingen blev vi begavet med de obligatoriske souvenirs, og børnene benyttede lejligheden til at sværme omkring os. En del af vores rekvisitter tiltrak sig stor opmærksomhed. Især blev de mindre drenge dybt fascinerede af de gummidødningemasker vi anvender i slutscenen. Resultatet var da også, at to af maskerne var pist-borte da vi skulle pakke sammen. Vi diskuterede, om vi skulle afsløre det for vores søde pionerleder, men undlod det for ikke at slå skår i den gode

stemning. Til syvende og sidst var det vores egen opgave at holde styr på tingene.

Men da vi diskret gennemsøgte lokalet endnu en gang, blev det bemærket af arrangøren, og vi måtte gå til bekendelse. Faktisk var det lidt pinagtigt for os at skulle undvære maskerne. Støbeformen befandt sig flere tusinde kilometer væk.

Vi bagatelliserede høfligt, og lavede en nød-plan.

Den næste dag dukkede tre store elever op på vores hotel med den ene maske.

En større eftersøgning var blevet sat i værk, og en dreng var gået til bekendelse.

Den anden maske dukkede aldrig op og er sandsynligvis idag et uvurderligt klenodie i en havneby ved Hvidehavet.

DE ANDRE

I løbet af festivalen var vi blevet præsenteret for en række forestillinger - hovedsageligt af unge grupper og ensembler.

Bortset fra den tekstmæssige side af sagen, som vi af gode grunde ikke kunne tage stilling til, var kvaliteten af

udførelserne meget høj. Gode skuespillere, sangere og musikere. Stramt og disciplineret.

Selv om en del af forestillingerne var meget moderne i deres udtryk, slog det os at alle de russiske, og en af de polske, beskæftigede sig helt eller delvis med historiske forhold. De fik let et skær af noget gammeldags. Der optrådte præster og gamle koner med riskoste. Soldater med tunge støvler og brede bæltter (sådan ser de ganske vist også ud i dag, men disse hørte til tiden hvor Aurora foretog sine

heltegerninger). Traditionelle sange og danse osv.

Der var ikke tale om »systemets« forestillinger. Alle grupperne, og selve arrangementet i det hele taget var i opposition til det gamle regime, og de stykker vi så var således præget af opgør med dette.

Og måske en lille smule tynget deraf.

VORES TUR

Vi var bløde i knæene da vi som festivalens sidste skulle give vore ballade-forestilling til bedste. Ville vi overhovedet kunne kommunikere med de pæne intellektuelle mennesker der udgjorde festivalens publikum?

Vi spillede som gjaldt det livet. En stor scene. En temmelig stor sal med de omtalte plyssæder - ikke de forhold vi er vant til. Aldrig har vi lavet så mange hovsa-fejl. Og aldrig har vi været så meget tilstede alligevel, som den aften i Archangelsk.

I hvert tilfælde blev det en meget stor succes. Og som bekendt har succes en fabelagtig virkning - og det gælder for resten også fiasko - den vokser med lynets hast når først den er blevet fastslået.

Det nød vi altså godt af. Desværre på bekostning af de meget talentfulde russere. På et efterfølgende pressemøde hvor alle grupperne, kritikere, både lokale og fra Moskva, der havde fulgt festivalen, samt arrangørerne, var tilstede, blev forestillingerne kommenteret og vi blev skamrost. Langt over fortjeneste. Udtryk som er velkendte i vores egne andedam, men som vi ikke hidtil har kunne pynte os med, blev pludselig hæftet på os i uhornt omfang: Disciplin,

professionalisme, teknisk kunnen og i den dur.

FRA EN SORGLØS VERDEN

Men også nogle andre udsagn sneg sig ind imellem de store ord og dyre vendinger. Udsagn som nok i virkeligheden var langt mere dækkende for det, der havde berørt deres følelser: Farver, humor, ide, nutidighed, spilleglæde - ja, glæde i det hele taget.

Et pust fra en sorgløs verden ramte dem - russerne - midt i opgøret med den problematiske fortid og nærkampen med den vanskelige nutid.

At vi ikke lever sorgløst var uhyre vanskeligt at forklare dem. Vi prøvede. Vi fremmanede billeder af de enlige mødres vilkår, fremmedhad, overforbrug(!) og - alt det

vores forestilling handler om - forurening.

Men de var ikke til at rokke - ikke ret længe ad gangen. Vi stod jo selv der overfor dem som lyslevende beviser på den vestlige verdens lyksaligheder.

LIGESOM DENGANG

Rejsen til Rusland var en stor og betydningsfuld oplevelse for os som teater og som mennesker.

Virkeligheden dér svarede ikke til vores forestillinger, og på ingen måde til det rædselsbillede medierne og pressen har tegnet. Blandt de unge mennesker vi lærte at kende, mødte vi en stor appetit på en ny fremtid og en vilje til at gøre noget ved den. Ind imellem mindede deres utålmodighed, deres flyvske forestillinger om det mulige, og deres attitude i det hele taget, om de danske ungdomsoprørere fra dengang. Vi fik mange venner. Mødte megen kærlighed.

En dejlig rejse til en by i Rusland.

... OG SIDENHEN

Lige hjemkommet fra Ukraine. Festival bestående af 15 russiske grupper, og som den eksotiske rosin i pølseenden: danske Batida. Forestillingen blev særdeles godt modtaget. Spillede på byens største og fineste teater. Plyds og forgyldt stuk. Salen fuld. Applaus og blomster. I det hele taget blomster. Overalt på gader og stræder. Trods krise og mangel på latterlige livsnødvendigheder såsom lokumpapir og vodka blev der udvekslet blomster i en grad så hele den ellers stinkende mineby (Krivoj Rog — 800.000 indb.) duftede af syrener og pæoner.

Organisationen ikke helt så effektiv som i Archangelsk. Ledelsen manglede rubler og overblik. Men venlighed og velvilje skortede det ikke på.

Sidste møde blandt de russiske kolleger: Electric boogie og kronragede mænd (indgik i mere end halvdelen af forestillingerne — vi har inviteret Leningradgruppen Teater Mobile hertil i august — så kan I selv se).

En god og meget anstrengende tur. Sovjet er en rejse værd.

Søren Ovesen,
Teatergruppen Batida

Et projekt fra Kulturbudkavlen: Järna Teaterverkstad med »Slava«. (Foto: Jan Hallén)

KULTURBUDKAVLEN

»Kulturbudkavlen« är Barn- och Ungdomsdelegationens, dvs. Civildepartementets satsning på ungdomars eget kulturskapande. Ordförande i Barn- och Ungdomsdelegationen, statsrådet Margot Wallström, har beviljat ett antal millioner kronor at fördelas til olika projekt. I Stockholm från 9-17. augusti anordnas Kulturbudkavle-festival med ungdomsgrupper från hela landet

Af Cleo Boman

Vi - Cleo Boman, Mittiprickteatern och Yvonne Rock, Västanå Teater - fick i uppdrag att leta upp och förmedla kontakter mellan olika grupper av ungdomar och kulturarbetare, som arbetar med ungdomar.

Projektet är snart inne på sit tredje och sista år och ca. 8 millioner kr. har fördelats.

De riktlinjer, som gäller för Kulturbudkavleprojekt, är de som gäller för alla bidrag från Allmänna Arvsfonden: Bidrag kan enbart ges till föreningar och organisationer. Dessutom riktas dessa bidrag till utsatta grupper, socialt handikappade, riskgrupper, invandrargrupper, nya grupper och tjejgrupper.

Kulturbudkavlens röda tråd är att bra idéer ska spridas över landet och de projekt som får bidrag ska vara överförbara till andra platser.

Det kändes som om vi fått en stor säck med pengar och skulle utoch leka jultomtar - en absurd situation för oss som i våra resp. fria grupper hela tiden kämpar för ökade resurser.

INTERNA

WAVES

Cantabile 2, der er egnsteater i Vordingborg, gør i august 1991 byen til ramme om »Waves 91«, der bliver en ni-dages inter national teaterfestival.

Festivalen starter den 23. august og foreløbig omfatter programmet

Teatro Tascabile fra Italien
Leo Bassi fra Frankrig
Cirque en kit fra Frankrig
Bolek Polivka fra Tjekkioslovakiet
Tatoeba fra Tyskland/Japan
Akademia Ruchu fra Polen
Brith Gof fra Wales
Odin Teatret fra Danmark
Teatret Cantabile 2 fra Danmark

Desuden vil der være elev-forestillinger fra tre alternative teater-skoler, Cantabile 2's egen »Body Theatre and Drama School«, Coco Leonardis skole i Milano og gruppen »Q.U.« fra Tideris Teater.

Forestillingerne afvikles i Vordingborg Teater (600 siddepladser) samt i et stort til lejligheden opstillet cirkustelt og to uden-dørs scener. Desuden vil der være parader og optrin spredt ud over byen.

Arrangørerne vil med »Waves 91« forsøge at bringe nye og spændende gæstespil frem til en by og et publikum, som ikke tidligere har haft mulighed for at se teater af den karakter, som festivalens deltagere repræsenterer. At Cantabile 2 har valgt overvejende at invitere udenlandske grupper, begrundes de selv med, at »det er uhyre vigtigt, at Danmark inddrages i den kulturtrafik, som findes syd for Ejderen« — så vi på den måde kan indgå i dialog med de øvrige europæere.

»Waves 91« var en del af den egnsteater-aftale, som Cantabile 2 indgik med Vordingborg kommune i foråret 1990.

Yderligere oplysninger fås hos Teatret Cantabile 2, VUC, Chr. Richardtsvej 43, 4760 Vordingborg. Tlf. 55 34 01 20.

TAMPEREEN TEATERIKESÄ

Här ett meddelande om Tammerfors Teatersommar, som äger rum 13.8.-18.8. 1991. I staden Tammerfors i Finland (med 173.000 invånare och 12 teatrar och grupper med sammanlagt 20 scener) anordnas sedan mer än 20 år en teatersommarfestival. 1990 blev Vivica Bandler, välkänd regissör och teaterchef, dess konstnärliga ledare. Festivalen internationaliserades och »nordiserades« samtidigt.

Resultat: mer än 30.000 besökare under sex dagar.

I år ser festivalen ut att bli en af Europas största med 14 gästande länder, 48 teatrar och grupper med 142 föreställningar och 52 andra begivenheter.

Man kommer att spela på teatrar, gator, på krogar och i kyrkor.

Oplysninger: Tampere International Theatre Festival,

Tullmammaren, 2. tr.

SF-33100 Tammerfors, Finland,

Tel.: +358 31 22 85 36.

IMAGES OF AFRICA

Et stort afrikansk kulturarrangement, der indbefatter tre danske byer, løber af stabelen i den kommende sommer. Højdepunktet bliver en festival fra 21. juni til 7. juli, hvor omkring 200 afrikanske kunstnere vil gæste København, Odense og Århus. Men allerede for mere end måned siden begyndte forskellige aktiviteter i tilknytning til arrangementet, som fortsætter frem til oktober måned.

»Images of Africa« — Afrikanske Billeder — omfatter musik, teater, dans, litteratur, billedkunst, madkultur og meget andet. Og mindst 20 afrikanske lande vil have repræsentanter med i de omkring hundrede forskellige arrangementer, der finder sted i Danmark.

Blandt de danske indslag finder man den odenseanske gruppe, *Gadesjakket*, der deltager med sin teater-workshop, »Under babatræet« — en kunstnerisk opfølgning på deres succesrige Afrika-projekt i sommeren 1990 (bl.a. beskrevet her i Børneteateravisen).

Blandt de afrikanske teatergrupper er *Amakhosi* fra Zimbabwe, *Koteba* fra Elfenbenskysten og *The Market Theatre* fra Sydafrika.

»Images of Africa« skal opfattes som en hyldest til den afrikanske kunst og sjæl — og arrangeres af K.I.T. (Københavns Internationale Teater), ARTE's Programtjeneste og Fagligt Forum for Ulandsoplysning. Budgettet ligger på omkring otte millioner kroner.

Yderligere information:

Images of Africa-sekretariatet, c/o K.I.T., Skindergade 3b, 1159 København K. Tlf. 33 15 15 64.

DIE DÄNEN KOMMEN

I dagene 12.-16. juni afholdes i Tübingen i den sydlige del af Tyskland et »Theatertreffen«, hvor syv danske børneteatre præsenterer sig for det tyske publikum.

Festivalen er arrangeret i et samarbejde mellem Dansk og Tysk ASSITEJ og Landestheater Tübingen, og udover forestillingerne vil der være foredrag om dansk børneteater (v. Michael Ramløse), BTS' kvalitetsudvalg vil lave en »eksemplarisk gennemgang« af en af festivalens forestillinger (»Det 4. bud« med *Artibus*), tyske kritikere vil se og gennemgå de danske forestillinger, arbejdsprocesserne i teatrene *Møllen* og *Artibus* vil danne grundlag for en fælles dansk-tysk diskussion om arbejdet i børneteatrene, og der vil være møder mellem danske og tyske teaterfolk med udveksling af erfaringer og drøftelser af fremtidige samarbejds muligheder.

Hele projektet bliver grundigt dokumenteret, idet der efter festivalen udgives en bog med titeln »Kinderkultur in Dänemark«, som udover at referere, hvad der er sket under festivlaen, også indeholder nyskrevne artikler om emnet — og der er bidrag fra såvel dansk som tysk side.

De danske forestillinger, der vises på festivalen, er:

Artibus: Det 4. bud

Baggårdteatret: Hjerterfri

Thorkild Lindebjerg: Benjamin

Månegagl: Billeder på snor

Paraplyteatret: Trafiklys gælder ikke for ænder & Min altan-kasse

Teaterbutikken: En enkelt til Friheden

Teatret: Adam i væksthuset & Springtime

Anledningen till att vi fick det här uppdraget var det stora nätverk av kulturarbetare, som vi hade - och här startade vi också.

Att det fanns en fantastisk kultur för ungdomar, det visste vi, men att det hos dem fanns så mycket skaparkraft, lust, uppdämd vrede och uttrycksbehov, hade vi kanske anat - nu vet vi det.

Dryg 70 projekt har fått bidrag från Kulturbudkavlen. De flesta har haft teateranknytning; ungdomar som sätter upp egna föreställningar på sin fritid, professionella teatrar som arbetar med ungdomar i uppsättningar - och många kretsar kring musik.

Det finns skvarverkstäder och videoworkshops, graffitiskolor och jojkläger för samiska ungdomar - och öändligt mycket mer.

Och eftersom initiativen oftast kommer direkt från ungdomarna, blir aldrig ett projekt likt ett annat och kanske just för att de är så unia och speciella, kan de föras vidare, entusiasmera andra och spridas över hele landet.

Som en manifestation av ungdomars skaparkraft anordnar vi en Kulturbudkavlefestival i Stockholm 9-17 augusti i år.

I samband med Stockholm Water Festival, som går av stapeln då, har vi inbjudit ett femtontal ungdomsgrupper från hela landet. De kommer att framföra deras föreställningar och konserter idet s.k. Frystältet på Slottskajen.

För oss vuxna - kulturarbetare eller byråkrater eller baraa i största allmänhet - kommer det at betyda något att se denna explosion av fantasi, kraft, begåvning, glädje och vrede.

Och att se att även ganska litet pengar kan betyda oerhört mycket i såna här sammanhang.

Yderligere oplysninger kan fås hos Cleo Boman, Fleminggatan 28, 112 32 Stockholm. Tlf. +8 53 55 78

NALT

REPERTOIRE

THEATER La Balance

Theater La Balance har fået ny adresse

De faktiske data er nu:
Kastanieallé 14
2720 Vanløse
Tlf. 31 79 28 22

Bjørneteateret

Gl. Stationsvej 12
4591 Føllenslev
Tlf. 53 46 82 65

RUNDSTYKKET

Rettelse: Prisen på Bjørneteaterets forestilling er 3.800 kr. og ikke 3.200 kr. Vi beklager fejlen.
Se iøvrigt Den Røde Brochure side 40.

Børneteateret

Larsbjørnsstræde 19
1454 København K
Tlf. 30 32 20 32

DEN TÅRNHØJE HUND

Forestillingen spiller nu for to forskellige alderskategorier:

3-7 år:
Tilskueraltal: Max. 80
Pris: Kr. 3.904 incl. moms

5-8 år:
Tilskueraltal: Max. 120
Pris: Kr. 5.856 incl. moms

Se iøvrigt Den Røde Brochure s. 48-49.

Bjørneteateret: »Rundstykkeket«. (Foto: Jan Rüz).

Teaterselskabet Pedersen & Pedersen

Nørre Allé 19
8000 Århus C
Tlf. 86 19 15 33

DET RENE GALIMATIAS

Ændringer i forhold til Den Røde Brochure:

Turnéperiode: Fra nu og i øvrigt hele sæson 91-92
Spilleareal: Br: 4,5 m, dy: 4 m, h: 2,5 m

STENSANGEN ER NU REFUSIONSBERETTIGET

Teaterrådet meddeler, at Scene 4's forestilling »Stensangen« nu er refusionsberettiget i henhold til teaterloven, hvilket altså vil sige, at staten refunderer halvdelen af forestillingens pris.

Scene 4

Arresøgård Allé 2
Ramløse, 3200 Helsingør
Tlf. 42 11 24 25

STENSANGEN

Ændring i forhold til Den Røde Brochure:

Aldersgruppe: 7 år og op
Spilletid: 60 minutter
Strøm: 220 V/2x10 amp. sikringer eller 380 V

Opstillingstid: 3 timer
Nedtagningstid: 1½ time
Se iøvrigt Den Røde Brochure side 184.

Vagantene

Vesterbrogade 117
1620 København V
Tlf. 31 23 85 04

GULLIVERS REJSE

Rettelse: Teatergruppen Vaganternes forestilling »Gullivers Rejse« turnerer i perioden 1. oktober 91 til 15. april 92 — og ikke som skrevet i Den Røde Brochure: 1. oktober 90 til 15. april 91.
Se iøvrigt Den Røde Brochure side 232.

MUSIKTEATERGRUPPEN
Rivegildet

RIVEGILDET HAR FÅET NY ADRESSE

Musikteatergruppen Rivegildet har pr. 1. maj følgende adresse: Musikteatergruppen Rivegildet
Trøjborgvej 75 H
8200 Århus N
Tlf. 86 12 72 72

Små Scener

Rubrikken »Små Scener« indeholder oplysninger om, hvad der foregår på de små, stationære scener. Deadline til næste nummer er 26. august — og perioden dækker frem til ca. 1. december 1991. Skema skal anvendes.

I dagtimerne spiller vi for »de rigtige« aldersgrupper, og om aftenen vil voksne få mulighed for at se det verdensberømte danske børneteater.

Blik og Bach
FAIR PLAY

Fyrtårnet
GRUPPE 38

Tomgang
Huset til mine trætte fødder
Ikke et ord om Holger
Ruth Jensen
MØLLEN

Elvin
Palle og Lene i verden
TEATERBUTIKKEN & SØN

Adam i væksthuset
TEATRET

Syng fugl, syng
Ka' kameler kaste med lasso ..
VESTER 60

Enhedspris for alle forestillinger i dagtimerne: 30 kr. For »voksenforestillingerne« om aftenen: ARTES prisgruppe D.

VÆRKET
Vestenvinden, Værket,
Mariagervej 10, 8900 Randers
Tlf. 86 41 20 99

Pungrotten
VESTENVINDEN
Aldersgruppe: Voksne
Spilletidspunkt: 16/8, 8/8, 19/8, 20/8, 21/8, 22/8, 23/8, 25/8. Alle dage kl. 20.00.

BØRNETEATER- KAVALKADE

Sidste år i efterårsferien forsøgte den åbne scene, Københavneren, sig med en børneteaterkavalkade. Til efteråret tages det vellykkede initiativ op igen, denne gang med seks grupper: Fair Play fra Holbæk, Gruppe 38 fra Århus, Møllen fra Haderslev, Teatret fra Odder samt Teaterbutikken & Søn og Vester 60 fra København.

Der spilles i dagtimerne for de respektive aldersgrupper, men som noget nyt får de voksne muligheden for at se godt dansk børneteater om aftenen — uden børneforpligtelse...

Yderligere oplysninger hos Københavneren: Tlf. 31 39 92 95.

Vester 60: »Ka' kameler kaste med lasso?«. (Foto: Kurt Johansen).

DUKKETEATERDAGE I SILKEBORG

Traditionen tro afholdes der dukketeaterdage i Silkeborg til efteråret. Festivalen finder sted fra torsdag den 7. november til og med søndag den 10. november.

Dukketeaterfestivalen er den sjette i rækken, og der arrangeres forestillinger på byens skoler samt i weekenden åbne og gratis forestillinger i Lunden. Desuden bliver der workshops og udstillinger m.m.

I dukketeaterfestivalen deltager også udenlandske grupper udover de danske professionelle dukketeatre.

Oplysninger og information hos Skolernes Teaterformidling (Tlf. 86 82 83 00) eller Silkeborg Dukketeater (Tlf. 86 82 44 16).

NYE BØGER

I BØRNETEATRETS UNIVERS

BUKS — Børne- og Ungdoms-KulturSammenslutningen — der har base på Århus Universitet, har med sin udgivelse nr. 19 valgt at tematisere »børn og teater«, som publikationen også så prosaisk hedder.

Det er selvfølgelig et uhyre prisværdigt initiativ, som da også har fået et økonomisk lift fra BørneTeaterSammenslutningen, Dansk Amatør Teater Samvirke og Teatercentrum i Danmark. Det er også en god bog i den forstand, at den kommer vidt omkring og på knapt hundrede sider faktisk formår at give et dækkende rids af børneteaterets nyere historie, udvikling, bredde og filosofisk-pædagogiske baggrund.

Det sker i ganske uakademiske og meget indsigtfulde bidrag fra aktive teaterfolk,

administratorer, scenografer, teaterhistorikere m.fl., hvoraf en hel del vil være bekendt fra Børneteateravisens spalter. Det er ikke den børneteaterets samlede historie, som Biba Schwoon efterlyser i sin historiske opsummering af erobrede bastioner, men et aktuelt rids af dansk børneteaters nuværende placering i kulturrummet.

Til absolut anbefaling. »Børn og teater«. Red. af Bodil Alling m.fl. 107 sider, kr. 75. Distribueres af BUKS, Aarhus Universitet, Bygning 325, lokale 332, Ndr. Ringgade, DK-8000 Århus C. Tlf. 86 13 67 11, lok. 574.

NYT FRA TEATERFORLAGET KROKESA

»Krystalspejlet« af Villi Stou-

gaard. Eventyragtigt spil om ensomhed og mobning, som teatergruppen Pentagon fra den kommunale ungdomsskole i Bov har opført. 10 roller, spilletid 50 min. Kr. 32.

»Berlin« (Count Down & Deadline) af Villi Stougaard. To drama dokumentariske digt om følelser, oplevelser og tanker i forbindelse med DDR's overgang fra socialisme til kapitalisme. 40 og 48 sider. Kr. 42.

DRAMATURGISK ÅRSBERETNING

Årsberetning 1990 fra Institut for Dramaturgi på Aarhus Universitet indeholder læseværdige artikler om bl.a. skuespilleridealer og livsfortolkning (Torunn Kjølner) mutation som TV-genre (Jørn Langsted), begrebet dansk teaterhistorie (Janne Risum) og skuespilleren i historien (Elin Andersen).

»Årsberetning 1990« fås ved henvendelse til Institut for

Dramaturgi, Willemoesgade 15 D, 8200 Århus C, Tlf. 86 13 67 11.

TIDSSKRIFTER

TEATER ET nr. 54: Tema-nummer om børne- og ungdomsteater, udgivet med støtte fra BTS. Forsøg på nye indfaldsvinkler til børneteaterområdet, rids af historie, teaterlovgivning m.m.m. og bidrag af bl.a. Ray Nusslelein, Beth Juncker og Stig Jarl. Desuden bl.a. dobbeltinterview med Teatercentrums sekretariatsleder, Michael Ramløse, og teaterdirektør Preben Harris — samt et kig til svensk børneteater (der osse er det svenske bidrag til BTAs nordiske indstik i dette nummer).

Teaterbladet nr. 140: Om bl.a. det storkøbenhavnske teaterkaos, samtale med Det kgl. Teaters marketingschef, Rialto som åben scene. Nr. 141: Om bl.a. børneteaterets situation, teater på Grønland — og en gam-

mel regissørs erindringer.

Scenen nr. 3: Portræt af den nu ikke helt så nye kulturminister, noget om stand up comedy, portræt af Birgitte Price, teaterforeningsformændenes indflydelse på repertoiret i provinsen, kulturborgen Holstebro på nedtur, teatermuseets genåbning m.m.

entre nr. 1/91: Temanummer om »den frie sektorn«; dvs. de »frie« og alternative teaters situation og udsigter og kunstneriske positioner netop nu; herunder bl.a. et portræt af Teatergruppen Småfolket (en børne- og ungdomsteatergruppe med op til 20 personer på scenen...) Desuden bl.a. et mindeportræt af dramatiker Dürrenmatt.

Rampelyset nr 195: Om bl.a. en børneteaterkonference på Herning Højskole, teaterskoler for børn, teater på timeplanen og Det kgl. Teaters opsigende ballets arbejde på skolerne. Nr. 197: Om bl.a. dukketea-

ters virkemidler, amatørteatret og kulturministeriet, Peter Romer om lysdesign og interview med Vladimir Hermann om forestillinger med professionelle og amatører og flygtninge/indvandrere.

Teatertidningen nr. 52: Interview med dramatiker Stig Larsson, musikkers dramaturgi (inden for operaen), Theatre du Soleils seneste mesterværk (Atriderne) m.m..

Teatern nr. 1/91: Riksteaterns tidsskrift - om bl.a. Gråstorp Teaterforening og funktionerne hos en læns-teaterkonsulent.

drama nr. 1/91: Tematisk afsnit om drama som kunsthåndværk, dvs. et teaterfag på skoler, gymnasier m.m. — om bl.a. æstetik, dramaturgi, tekstanalyser m.m. Dette nummer er udgivet i samarbejde med Dramanymt, der er Dansk Dramalærerforenings tidsskrift, og desuden støttet af Nordisk Kulturfond.

BØRNETEATERFESTIVAL I HORSSENS 1991

den 20., 21. og 22. september

Med: ANEMONE TEATRET (København), ARTIBUS (København), BAGGÅRDTEATRET (Svendborg), BATIDA (København), BØRNETEATRET (København), COMEDIEVOGNEN (København), DET RIPENSISKE TEATERSELSKAB DRT (Ribe), FAIR PLAY (Holbæk), FIOLETEATRET (København), GADESJAKKET (Odense), GRUPPE 38 (Århus), HOLBÆK EGNSTEATER (Holbæk), JAKO-BOLE TEATRET (Aalborg), JAKOB MENDELS TEATER (Haderslev), KASKADETEATRET (Voervadsbro), THEATER LA BALANCE (København), MARIEHØNEN (Randers), MØLLEN (Haderslev), PARAPLY TEATRET (København), RIMFAXE (København), RIVEGILDET (Århus), SCENE 4 (Helsingør), SKÆGSPIRE (Odense), TEATER 83 (Århus), TEATERBUTIKKEN & SØN (København), TEATERKLANEN (København), TEATERKOMPAGNIET (Århus), TURNUS (Albertslund), VANDREFALKEN (Næstved), VESTENVINDEN (Randers), VESTER 60 (København), ZOOLOGISK MUSEUMS MARIONETTEATER (København)

Gratis adgang til alle forestillinger • Billetter kan forudbestilles • 32 professionelle børneteatre • ca. 115 forestillinger for alle aldersgrupper • Bemærk at festivalen i år allerede starter fredag aften kl. 19. • Program til festivalen kan rekvireres ved at sende en frankeret svarkuvert til Kaskadeteatret, Gudenåvej 60, Voervadsbro, 8660 Skanderborg.

Teater **Forestilling** **Aldersgr.** **Tid** **Varigh.**

FREDAG DEN 20. SEPTEMBER:

GADESJAKKET	Bamses Ven	3-6 år	19.00	45 min.
FAIR PLAY	Hulen under Bordet	3-6 år	19.00	45 min.
TEATERBUTIKKEN & SØN	Palle og Lene i Verden	3-7 år	19.00	45 min.
VESTER 60	Ka kameler kaste med lasso...	3-7 år	19.00	60 min.
TEATERKOMPAGNIET	Loppen og Professoren	3-8 år	19.00	45 min.
MARIEHØNEN	Den lille Heks	3-8 år	19.00	50 min.
DRT	Johansen og Hvalen	6-9 år	19.00	45 min.
MØLLEN	Tomgang	5-10 år	19.00	45 min.
LA BALANCE	Den Standhaftige Tinsoldat	5-10 år	19.00	60 min.
JAKOB MENDELS TEATER	Et Tilfælde	5-11 år	19.00	45 min.
HOLBÆK EGNSTEATER	Et pund brød og seks skillinger	6-12 år	19.00	45 min.
SCENE 4	Stensangen	7-12 år	19.00	60 min.
JAKO-BOLE TEATRET	Blikdronningen	8-12 år	19.00	55 min.
ARTIBUS	Skygger af Gud	11 år og op	19.00	50 min.
TEATERKLANEN	På den anden side - eller er der et liv før døden	12 år og op	19.00	60 min.

LØRDAG DEN 21. SEPTEMBER

FAIR PLAY	Hulen under Bordet	3-6 år	9.30	45 min.
TEATERBUTIKKEN & SØN	Palle og Lene i Verden	3-7 år	9.30	45 min.
LA BALANCE	Den Standhaftige Tinsoldat	5-10 år	9.30	60 min.
TEATERKLANEN	På den anden side - eller er der et liv før døden	12 år og op	9.30	60 min.
JAKO-BOLE TEATRET	Blikdronningen	8-12 år	9.45	55 min.
RIVEGILDET	Den blå dyne	1½-4 år	10.00	30 min.
GADESJAKKET	Bamses Ven	3-6 år	10.00	45 min.
SCENE 4	Stensangen	7-12 år	10.00	60 min.
TEATERKOMPAGNIET	Loppen og Professoren	3-8 år	10.15	45 min.
BATIDA	Professor Dacapos rejse	6-10 år	10.15	50 min.
ZOOLOGISK MUSEUMS	GRO - et økologisk lærerstykke for de allermindeste	1½-4 år	10.30	45 min.
MARIONETTEATER	Ka kameler kaste med lasso...	3-7 år	10.30	60 min.
VESTER 60	Den lille Heks	3-8 år	10.30	50 min.
MARIEHØNEN	Tomgang	5-10 år	10.30	45 min.
MØLLEN	Blik og Bach	9 år og op	10.30	45 min.
FAIR PLAY	Skygger af Gud	11 år og op	10.30	50 min.
ARTIBUS	Den blå dyne	1½-4 år	11.00	30 min.
RIVEGILDET	Trafiklys gælder ikke for ænder	4-8 år	11.00	60 min.
PARAPLYTEATRET	Stol på fem ben	4-11 år	11.30	50 min.
VESTENVINDEN	Man brænder da hekse...	7-12 år	11.30	60 min.
TURNUS TEATRET	Ridderen uden ansigt	10 år og op	11.45	60 min.
COMEDIEVOGNEN	GRO - et økologisk lærerstykke for de allermindeste	1½-4 år	12.00	45 min.
ZOOLOGISK MUSEUMS	Mellem stjerner og aviser	6-9 år	12.15	50 min.
MARIONETTEATER	Mimmi, Mamma, Mormor.	2-4 år	12.30	35 min.
TEATERBUTIKKEN & SØN	Tandem	3-7 år	12.30	45 min.
TEATER 83	Sansernes Trylleri	3-6 år	12.45	40 min.
DRT	Tyren Ferdinand	4-8 år	13.00	45 min.
VANDREFALKEN	Manden i Stenen	12 år og op	13.00	60 min.
GADESJAKKET	Hjertefri	10-13 år	13.15	50 min.
TEATERKLANEN	Jeg vil ha en blå banan	3-8 år	13.30	45 min.
BAGGÅRDTEATRET	Dukkemageren	4-9 år	13.30	45 min.
JAKO-BOLE TEATRET	Titanic Junior	6-13 år	13.30	60 min.
GRUPPE 38	Viden om - eller kajplads 23	1½-4 år	14.15	25 min.
KASKADETEATRET	Johansen og Hvalen	3-7 år	14.15	45 min.
TEATER 83	Skelettet på Hjul	9-13 år	14.15	60 min.
DRT	Ønskestenen	8-14 år	14.30	60 min.
FIOLETEATRET	Amerika eksisterer ikke	10-14 år	14.30	50 min.
MARIEHØNEN	Troldsplinten	1½-4 år	15.00	30 min.
MØLLEN	Far Fantastisk	3-6 år	15.00	45 min.

• Festivalen gennemføres med støtte fra Horsens Kommune, Vejle Amt og Kulturministeriet
Forudbestilling af billetter - samt yderligere oplysninger - ved henvendelse til:

KASKADETEATRET
Gudenåvej 60, Voervadsbro • 8660 Skanderborg
tlf. 75 78 20 33 (ml. 9-16)

Teater **Forestilling** **Aldersgr.** **Tid** **Varigh.**

LØRDAG DEN 21. SEPTEMBER

ANEMONE TEATRET	Hvad skal man tro ?	4-8 år	15.00	50 min.
JAKOB MENDELS TEATER	Et Tilfælde	5-11 år	15.30	45 min.
VANDREFALKEN	Dysses Eventyr	6-12 år	15.30	45 min.
BØRNETEATRET	Den Tårnhøje Hund	3-7 år	16.00	45 min.
MØLLEN	Ruth Jensen	4-9 år	16.00	45 min.
RIVEGILDET	Under Køkkenvasken	4-9 år	16.15	45 min.
VESTER 60	Syng Fugl. Syng	1½-4 år	16.30	30 min.
JAKO-BOLE TEATRET	To sider af samme sag	3-8 år	16.30	40 min.
PARAPLYTEATRET	Slå højt på trommen	3-8 år	16.30	60 min.
TEATERKLANEN	Troldsplinten	3-6 år	16.45	40 min.
GRUPPE 38	Fyrtårnet	6 år og op	16.45	45 min.
SKÆGSPIRE	Sommerfugle	3-6 år	17.00	55 min.
HOLBÆK EGNSTEATER	Et pund brød og seks skillinger	6-12 år	17.00	45 min.
KASKADETEATRET	To på Spil	6-11 år	17.15	60 min.
RIMFAXE TEATER	Sorteper	5-10 år	17.30	50 min.

SØNDAG DEN 22. SEPTEMBER

VESTER 60	Syng Fugl. Syng	1½-4 år	10.00	30 min.
SKÆGSPIRE	Sommerfugle	3-6 år	10.00	55 min.
TEATERKLANEN	Troldsplinten	3-6 år	10.00	40 min.
VANDREFALKEN	Dysses Eventyr	6-12 år	10.00	45 min.
MARIEHØNEN	Ønskestenen	8-14 år	10.00	60 min.
MØLLEN	Ruth Jensen	4-9 år	10.30	45 min.
RIMFAXE TEATER	Sorteper	5-10 år	10.30	50 min.
JAKOB MENDELS TEATER	Et Tilfælde	5-11 år	10.30	45 min.
RIVEGILDET	Den blå dyne	1½-4 år	10.45	30 min.
JAKO-BOLE TEATRET	To sider af samme sag	3-8 år	10.45	40 min.
GRUPPE 38	Fyrtårnet	6 år og op	10.45	45 min.
RIVEGILDET	Under Køkkenvasken	4-9 år	11.00	45 min.
COMEDIEVOGNEN	Baby, Baby !	7-11 år	11.00	60 min.
GRUPPE 38	Dukkemageren	4-9 år	11.15	45 min.
TEATERKLANEN	Troldsplinten	1½-4 år	11.45	30 min.
VESTER 60	Ka kameler kaste med lasso...	3-7 år	12.00	60 min.
VESTENVINDEN	Stol på fem ben	4-11 år	12.00	50 min.
MØLLEN	Amerika eksisterer ikke	10-14 år	12.00	50 min.
FIOLETEATRET	Skelettet på Hjul	9-13 år	12.30	60 min.
RIVEGILDET	Far Fantastisk	3-6 år	12.45	45 min.
VANDREFALKEN	Sansernes Trylleri	3-6 år	13.00	40 min.
BATIDA	Professor Dacapos rejse	6-10 år	13.00	50 min.
KASKADETEATRET	Titanic Junior	6-13 år	13.00	60 min.
TEATER 83	Viden om - eller kajplads 23	1½-4 år	13.15	25 min.
PARAPLYTEATRET	Trafiklys gælder ikke for ænder	4-8 år	13.15	60 min.
ANEMONE TEATRET	Hvad skal man tro ?	6-12 år	13.15	50 min.
ZOOLOGISK MUSEUMS	GRO - et økologisk lærerstykke for de allermindeste	1½-4 år	13.45	45 min.
MARIONETTEATER	Jeg vil ha en blå banan	3-8 år	13.45	45 min.
JAKO-BOLE TEATRET	Blik og Bach	9 år og op	13.45	45 min.
FAIR PLAY	Johansen og Hvalen	3-7 år	14.15	45 min.
DRT	Mimmi, Mamma, Mormor	2-4 år	15.00	35 min.
TEATER 83	Tandem	3-7 år	15.00	45 min.
FAIR PLAY	Hulen under Bordet	3-6 år	15.00	45 min.
TEATERKLANEN	Manden i Stenen	12 år og op	15.00	60 min.
ZOOLOGISK MUSEUMS	GRO - et økologisk lærerstykke for de allermindeste	1½-4 år	15.15	45 min.
MARIONETTEATER	Bamses Ven	3-6 år	15.15	45 min.
GADESJAKKET	Loppen og Professoren	3-8 år	15.15	45 min.
TEATERKOMPAGNIET	Man brænder da hekse...	7-12 år	15.30	60 min.
TURNUS TEATRET	Ridderen uden ansigt	10 år og op	15.45	60 min.
COMEDIEVOGNEN	Tandem	3-7 år	16.00	45 min.
DRT	Tyren Ferdinand	4-8 år	16.00	45 min.
GADESJAKKET	Hjertefri	10-13 år	16.00	50 min.
BAGGÅRDTEATRET	Den lille Heks	3-8 år	16.15	50 min.
MARIEHØNEN	Mellem stjerner og aviser	6-9 år	16.15	50 min.
TEATERBUTIKKEN & SØN	Den Tårnhøje Hund	3-7 år	16.30	45 min.
BØRNETEATRET	Stensangen	7-12 år	16.30	60 min.
SCENE 4	Tomgang	5-10 år	16.45	45 min.
MØLLEN	To på Spil	6-11 år	17.00	60 min.
KASKADETEATRET				